

CBSE

Question Paper Name :	Set A P1 Assamese and Bengali Comb1
Subject Name :	P1 Assamese and Bengali
Creation Date :	2022-01-21 17:45:03
Duration :	150
Total Marks :	150
Display Marks:	Yes

P1 Assamese and Bengali

Group Number :	1
Group Id :	9533572026
Group Maximum Duration :	0
Group Minimum Duration :	150
Show Attended Group? :	No
Edit Attended Group? :	No
Break time :	0
Group Marks :	150
Is this Group for Examiner? :	No

Child Development and Pedagogy

Section Id :	9533575493
Section Number :	1
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	30
Number of Questions to be attempted :	30
Section Marks :	30
Enable Mark as Answered Mark for Review and Clear Response :	Yes
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	9533579521
Question Shuffling Allowed :	Yes

Question Number : 1 Question Id : 953357157849 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statement is correct about principles of child development?

Options :

1. Development occurs from central part of the body toward peripheries.
2. Development is not influenced by heredity and environment.
3. Development in one domain doesn't have any influence on development in other domains.
4. Development is purely quantitative and can be measured precisely.

Question Number : 1 Question Id : 953357157849 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

बाल विकास के सिद्धांतों के संदर्भ में निम्न में से कौन-सा कथन सही है?

Options :

1. विकास, शरीर के केन्द्रीय भाग से बाहरी भाग की तरफ होता है।

2. विकास, अनुवंशिकता और पर्यावरण से प्रभावित नहीं होता है।
3. एस क्षेत्र में विकास का, अन्य क्षेत्रों के विकास पर कोई प्रभाव नहीं पड़ता।
4. विकास पूर्णतः संख्यात्मक है और इसे सटीक रूप से मापा जा सकता है।

Question Number : 2 Question Id : 953357157850 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Language development among children gets influenced by -

Options :

1. genetics only.
2. environment only.
3. genetics as well as environment.
4. neither genetics nor environment.

Question Number : 2 Question Id : 953357157850 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

बच्चों में भाषा विकास किससे प्रभावित होता है?

Options :

1. केवल अनुवंशिकता से
2. केवल पर्यावरण से
3. अनुवंशिकता एवं पर्यावरण दोनों से
4. ना अनुवंशिकता से ना पर्यावरण से

Question Number : 3 Question Id : 953357157851 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A progressive classroom -

Options :

1. gives primacy to silent listening only.
2. respects individual differences among learners.
3. is marks - oriented.
4. is based on behaviouristic principles of learning.

Question Number : 3 Question Id : 953357157851 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक प्रगतिशील कक्षा-

Options :

1. केवल मूक श्रवण को प्राथमिकता देता है।
2. अधिगमकर्ताओं की व्यक्तिगत विभिन्नताओं का सम्मान करता है।

3. अंक-उन्मुख होता है।
4. अधिगम के व्यवहारवादी सिद्धांतों पर निर्धारित होता है।

Question Number : 4 Question Id : 953357157852 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In Lawrence Kohlberg's theory of moral development "Obeying rules to avoid punishment" represents -

Options :

1. Pre- conventional stage
2. Formal operational stage
3. Conventional stage
4. Post conventional stage

Question Number : 4 Question Id : 953357157852 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

लारेंस कोह्लबर्ग के नैतिक विकास के सिद्धांत के अनुसार "सजा टालने के लिए नियमों का पालन करना" किस चरण को दर्शाता है?

Options :

1. प्रथा-पूर्व चरण
2. अमूर्त सक्रियात्मक चरण
3. प्रथागत चरण
4. उत्तर-प्रथागत चरण

Question Number : 5 Question Id : 953357157853 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In order to facilitate the learning process, a teacher should use strategies which emphasise on :

Options :

1. the progression of concept from complex to simple.
2. the primacy of convergent thinking.
3. exploring the relationships between different concepts.
4. creating competitive culture among students.

Question Number : 5 Question Id : 953357157853 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अधिगम प्रक्रिया को सुसाध्य करने के लिए, एक अध्यापिका को ऐसे तरीके इस्तेमाल करने चाहिए-

Options :

1. जिसमें संकल्पों का प्रगतिकरण जटिलता से सरलता की ओर हो।
2. जो अपसारी चिंतन को प्राथमिकता दें।
3. जो विभिन्न संकल्पों के बीच सम्बंध खोजने को महत्व दें।
4. जो विद्यार्थियों के बीच प्रतिद्वंद्विता रूपी संस्कृति पैदा करें।

Question Number : 6 Question Id : 953357157854 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Lev Vygotsky's theory mainly focuses on explaining :

Options :

1. the impact of heredity on development.
2. the role of cultural tools in cognitive development.
3. the bio ecological model of socialisation.
4. the impact of attribution pattern on motivation.

Question Number : 6 Question Id : 953357157854 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

लेव वायगोट्स्की का सिद्धांत, मुख्यतः व्याख्या करता है?

Options :

1. अनुवंशिकता के विकास पर प्रभाव को।
2. संज्ञानात्मक विकास में सांस्कृतिक उपकरणों के योगदान को।
3. समाजीकरण के जीव-पारिस्थितिकिय मॉडल को।
4. अभिप्रेरणा पर आरोपण प्रतिरूप के प्रभाव को।

Question Number : 7 Question Id : 953357157855 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

During a discussion on "Cricket", a teacher is posing questions mostly to boys and not to girls. This act of teacher is an example of :

Options :

1. Gender Empowerment
2. Gender bias
3. Gender relevance
4. Gender threat

Question Number : 7 Question Id : 953357157855 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘क्रिकेट’ पर वार्तालाप के दौरान, एक अध्यापक अधिकांशतः लड़कों से सवाल पूछ रहा है और लड़कियों से नहीं। अध्यापक की यह क्रिया, किसका उदाहरण है?

Options :

1. जेंडर सशक्तता
2. जेंडर पक्षपात
3. जेंडर प्रासंगिकता/संबद्धता
4. जेंडर धमकी

Question Number : 8 Question Id : 953357157856 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In a child-centered classroom, a teacher gives importance to -

Options :

1. frequent objective type examinations.
2. active knowledge construction process.
3. completion of syllabus in whatever way possible.
4. strict disciplinary practices based on punishment.

Question Number : 8 Question Id : 953357157856 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

बाल-केंद्रित कक्षा में, एक अध्यापिका किसको महत्व देती है?

Options :

1. निरंतर वस्तुनिष्ठ रूपी परिक्षाओं को।
2. ज्ञान की सक्रिय संरचना प्रक्रिया को।
3. किसी भी तरह से पाठ्यक्रम के समापन को।
4. दंड आधारित कठोर अनुशासन पद्धतियों को।

Question Number : 9 Question Id : 953357157857 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is primary agent of socialisation for children?

Options :

1. Books and magazines
2. Immediate family
3. Parent's work place
4. Staff at hospital

Question Number : 9 Question Id : 953357157857 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से कौन-सा बच्चों के समाजीकरण का प्राथमिक कारक है?

Options :

1. पुस्तकें और पत्रिकाएँ।
2. निकटस्थ परिवार।
3. माता-पिता का कार्यस्थल।
4. हस्पताल के कर्मचारी।

Question Number : 10 Question Id : 953357157858 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Concrete operational stage in Jean Piaget's theory of cognitive development corresponds to the age group -

Options :

1. Birth 0 - 2 years

2. 2 - 7 years
3. 7 - 11 years
4. Above 11 years

Question Number : 10 Question Id : 953357157858 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से कौन-सा उम्र-समूह, जिन पियाजे के संज्ञानात्मक विकास के सिद्धांत के 'मूर्त संक्रियात्मक अवस्था/चरण' के समनुरूप है?

Options :

1. जन्म से 2 साल
2. 2-7 साल
3. 7-11 साल
4. 11 साल से ऊपर

Question Number : 11 Question Id : 953357157859 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

You are a teacher who believes that "children learn at varied paces and in different ways". In your class, you will plan assessment which :

Options :

1. is same for all students.
2. includes objective type questions only.
3. is not related to how children learn.
4. is based on different methods of assessment.

Question Number : 11 Question Id : 953357157859 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

आप एक अध्यापक हैं जो विश्वास करता है कि "बच्चे विभिन्न गतियों और अलग-अलग तरीकों से सीखते हैं"। आप अपनी कक्षा में एसी आकलन योजना करेंगे जो-

Options :

1. सभी विद्यार्थियों के लिए समान हो।
2. केवल वस्तुनिष्ठ प्रश्नों को सम्मिलित करे।
3. बच्चे के सीखने के तरीकों से संबंधित ना हो।
4. आकलन के अलग-अलग तरीकों पर आधारित हो।

Question Number : 12 Question Id : 953357157860 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

As per Lev Vygotsky's theory which of the following is an effective strategy of scaffolding the teaching - learning process?

Options :

1. Providing rigid step-by step instructions to solve problems.
2. Punishing the children for incorrect answers.
3. Giving hints and cues if children are stuck at some point while solving the problem.
4. Complete non- interference of teacher in the process.

Question Number : 12 Question Id : 953357157860 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

लेव वायगोट्स्की के सिद्धांत के अनुसार निम्न में से कौन-सी अध्यापन-अधिगम प्रक्रिया को पाठ प्रदान करने की प्रभावशाली तकनीक है?

Options :

1. समस्या के समाधान हेतु स्थिर पद-दर-पद निर्देश देना
2. गलत जवाबों पर बच्चों को दंडित करना
3. समस्या को सुलझाने के दौरान अगर बच्चे किसी बिंदु पर अटक जाएं तो उस समय संकेत और इशारे देना
4. प्रक्रिया में अध्यापक का पूर्ण अहस्तक्षेप

Question Number : 13 Question Id : 953357157861 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statements is correct about intelligence?

Options :

1. Intelligence can be measured only through Intelligence quotient (IQ) tests.
2. Genetics play no role in creating individual differences in intelligence.
3. High intelligence in one domain ensures high intelligence in other domains also.
4. Intelligence is more than the ability to perform well in school.

Question Number : 13 Question Id : 953357157861 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित कथनों में से बुद्धिमता के बारे में कौन-सा कथन सही है?

Options :

1. बुद्धिमता को केवल बुद्धि-लब्धि परीक्षणों द्वारा ही मापा जा सकता है।
2. बुद्धिमता सम्बन्धी व्यक्तिगत विभिन्ताओं में अनुवंशिकता की कोई भूमिका नहीं होती।
3. एक क्षेत्र में उच्च बुद्धिमता, अन्य क्षेत्रों में भी उच्च बुद्धिमता सुनिश्चित करती है।
4. बुद्धिमता विद्यालय में बेहतर प्रदर्शन करने की योग्यता से अधिक है।

Question Number : 14 Question Id : 953357157862 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Seeing a horse, a three year old child exclaimed. "Wow! Such a big dog". As per Jean Piaget's theory of cognitive development , this response by child is an example of :

Options :

1. assimilation.
2. make-believe.
3. object - permanence.
4. deferred imitation.

Question Number : 14 Question Id : 953357157862 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक घोड़े को देखकर, एक तीन वर्षीय बालिका चकित होकर बोली, "वाह! इतना बड़ा कुत्ता"। जीन पियाजे के संज्ञानात्मक विकास के सिद्धांत के अनुसार, बालिका की यह प्रतिक्रिया, निम्न में से किसका उदाहरण है?

Options :

1. आत्मसात्करण/समावेशन
2. प्रतीकात्मकता
3. पदार्थ स्थायित्व
4. आस्थगित अनुकरण

Question Number : 15 Question Id : 953357157863 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Lev Vygotsky's ideas Language and thought suggest that -

Options :

1. language guides cognitive development.
2. cognitive development guides language.
3. there is no relation between language and cognition.
4. cognition is independent of language.

Question Number : 15 Question Id : 953357157863 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'भाषा एवं विचार' पर लेव वायगोट्स्की क्या सुझाते हैं?

Options :

1. भाषा, संज्ञानात्मक विकास को निर्देशित करती है।
2. संज्ञानात्मक विकास, भाषा को निर्देशित करती है।
3. भाषा और संज्ञान में कोई संबंध नहीं है।
4. संज्ञान, भाषा से स्वतंत्र है।

Question Number : 16 Question Id : 953357157864 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Creativity among children can be facilitated :

Options :

1. by encouraging exploration.
2. through teacher - centric pedagogy.
3. by drill and repetition.
4. through imitation only.

Question Number : 16 Question Id : 953357157864 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

बच्चों में सृजनात्मकता को किस प्रकार सुसाध्य किया जा सकता है?

Options :

1. अन्वेषण को प्रोत्साहित करके।
2. अध्यापक-केंद्रित शिक्षाशास्त्र द्वारा।
3. लगातार अभ्यास और दोहराकर।
4. केवल अनुकरण द्वारा।

Question Number : 17 Question Id : 953357157865 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Dyscalculia is directly associated with :

Options :

1. locomotor disability.
2. fluency in understanding other's motives.
3. musical ability.
4. difficulty in learning of mathematical concepts.

Question Number : 17 Question Id : 953357157865 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

गुणज वैकल्य, सीधे तौर पर निम्न में से किस से संबंधित है?

Options :

1. गति-विषयक अशक्तता से
2. दूसरों के प्रेरकों/इरादों को समझने में प्रवाहिता से
3. सांगीतिक योग्यता से
4. गणितीय संकल्पों के अधिगम में कठिनता से

Question Number : 18 Question Id : 953357157866 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Right to Education Act (2009) has a provision of Reservation of seats in Privates schools for admission of students from Economically weaker section (EWS). In order to successfully these students a, a teacher should use pedagogy based on -

Options :

1. discrimination.
2. segregation.
3. equity.
4. equality.

Question Number : 18 Question Id : 953357157866 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

शिक्षा का अधिकार अधिनियम (2009) के अन्तर्गत निजी विद्यालयों में आर्थिक रूप से कमजोर वर्ग के विद्यार्थियों के दाखिले हेतु सीटों के आरक्षण का प्रावधान है। इन छात्रों के सफल समावेशन हेतु, एक अध्यापक को किस तरह के शिक्षा शास्त्र का इस्तेमाल करना चाहिए?

Options :

1. भेदभावात्मक
2. अलगावात्मक
3. साम्यता पर आधारित
4. समानता पर आधारित

Question Number : 19 Question Id : 953357157867 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In an inclusive classroom, information should be presented in :

Options :

1. textual form only.
2. visual form only.
3. verbal form only.
4. multiple forms.

Question Number : 19 Question Id : 953357157867 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक समावेशी कक्षा में, सूचना को किस तरह से प्रस्तुत करना चाहिए?

Options :

1. केवल शाब्दिक रूप में।
2. केवल दृश्य रूप में।
3. केवल मौखिक रूप में।
4. बहुल रूप में।

Question Number : 20 Question Id : 953357157868 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

According to contemporary policies of Education, which of the following is the most suggested model of schooling for children with disabilities?

Options :

1. Only vocational education
2. Inclusive education
3. Separate education
4. Integrated Education

Question Number : 20 Question Id : 953357157868 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

शिक्षा की समकालीन नीतियों के अनुसार, दिव्यांग बच्चों की शिक्षा के लिए कौन-सा मॉडल सुझाया गया है?

Options :

1. केवल व्यवसायिक शिक्षा।
2. समावेशी शिक्षा।
3. अलगावी शिक्षा।
4. सम्मिलित एकीकृत शिक्षा।

Question Number : 21 Question Id : 953357157869 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is **not** correct about the learning process?

Options :

1. Learning is a continuous process.
2. Error and mistakes are irrelevant in the process of learning.
3. Learning is based on personal and environmental factors.
4. Learning takes place in a spiral manner and not in linear manner.

Question Number : 21 Question Id : 953357157869 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अधिगम प्रक्रिया के बारे में निम्नलिखित में से कौन-सा कथन गलत है?

Options :

1. अधिगम एक निरन्तर प्रक्रिया है।
2. अधिगम प्रक्रिया में त्रुटियां और गलतियां अप्रासंगिक है।
3. अधिगम व्यक्तिगत एवं पर्यावरणीय कारकों पर आधारित है।
4. अधिगम चक्रिय रूप से होता है, अनुरेखीय रूप से नहीं।

Question Number : 22 Question Id : 953357157870 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Repeatedly telling the child that ' he/she is not capable of learning ' is likely to -

Options :

1. demotivate the child to learn.
2. fasten the pace of learning for child.
3. motivate the child to learn.
4. have no effect on child's learning.

Question Number : 22 Question Id : 953357157870 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

बच्चे को बारंबार यह बोलने से कि 'वह अधिगम के लिए योग्य नहीं है', किस संभावना को बढ़ावा देता है?

Options :

1. बच्चे अधिगम के प्रति अनुत्प्रेरित/निष्प्रेरित हो जाएगा।

2. अधिगम की गति में तेजी आ जाएगी।
3. बच्चा अधिगम के प्रति अभिप्रेरित हो जाएगा।
4. बच्चे के अधिगम पर कोई प्रभाव नहीं पड़ेगा।

Question Number : 23 Question Id : 953357157871 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Problem - solving skills can be enhanced by :

Options :

1. fixating on conventional use of materials.
2. representing problems in standardised format.
3. considering alternative ways of solution.
4. rote memorisation.

Question Number : 23 Question Id : 953357157871 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

समस्या-समाधान कौशल को किस प्रकार बढ़ाया जा सकता है?

Options :

1. उपकरणों/सामग्रियों के परम्परागत इस्तेमाल पर ध्यान देकर।
2. समस्याओं को मानक प्रारूपों में प्रस्तुत करके।
3. समाधानों के वैकल्पिक तरीकों को मान कर।
4. यंत्रवत याद करके।

Question Number : 24 Question Id : 953357157872 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

To teach a concept to students in primary grades, which of the following sequence of representation of content is most appropriate?

Options :

1. symbols, pictures, concrete materials.
2. pictures, symbols, concrete materials.
3. symbols, concrete materials, pictures.
4. concrete materials, pictures, symbols.

Question Number : 24 Question Id : 953357157872 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्राथमिक कक्षाओं में संकल्प अध्यापन हेतु, विषयवस्तु को प्रस्तुत करने का कौन-सा क्रम सर्वाधिक उपयुक्त है?

Options :

1. संकेत, चित्र, मूर्त सामग्री।
2. चित्र, संकेत, मूर्त सामग्री।

3. संकेत, मूर्त सामग्री, चित्र।

4. मूर्त सामग्री, चित्र, संकेत।

Question Number : 25 Question Id : 953357157873 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Classroom environment has a significant on children's learning. To inculcate a culture of mastery oriented learning (learning that focuses on understanding) , learning, classroom environment should be :

Options :

1. Performance oriented.
2. competitive and individualistic.
3. teacher dominated.
4. cooperative and collaborative.

Question Number : 25 Question Id : 953357157873 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

बच्चों के अधिगम पर कक्षा के वातावरण का काफी प्रभाव पड़ता है। प्रवीणता अभिमुखी अधिगम (वह अधिगम जो समझने पर जोर दे) संस्कृति को बढ़ावा देने के लिए, कक्षा का वातावरण किस तरह का होना चाहिए?

Options :

1. प्रदर्शन अभिमुखी।
2. स्पर्धात्मक एवं व्यक्तिपरक।
3. अध्यापक प्रधान।
4. सहकारात्मक एवं सहयोगात्मक।

Question Number : 26 Question Id : 953357157874 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is a correct statement in content of learning?

Options :

1. Examination is the ultimate goal of learning.
2. Learning is a passive process and it doesn't require engagement of learners.
3. Emotions have no influence on the process of learning.
4. Learning is a complex process which requires active engagement of learners.

Question Number : 26 Question Id : 953357157874 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अधिगम के संदर्भ में निम्न में से कौन-सा कथन सही है?

Options :

1. परिक्षाएं ही अधिगम का चरम लक्ष्य है।
2. अधिगम एक निष्क्रिय प्रक्रिया है और इसमें अधिगमकर्ताओं की संलग्नता की जरूरत नहीं होती है।
3. भावों का अधिगम प्रक्रिया पर कोई प्रभाव नहीं होता।

4. अधिगम एक जटिल प्रक्रिया है जिसमें अधिगमकर्ताओं की सक्रिय संलग्नता की जरूरत होती है।

Question Number : 27 Question Id : 953357157875 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Socio-Constructivist view of learning emphasise on the importance of _____ in process of learning.

Options :

1. interactions
2. rewards and Punishments
3. heredity only
4. inflexible pedagogical approaches

Question Number : 27 Question Id : 953357157875 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अधिगम का सामाजिक-संरचनात्मक विचार, अधिगम प्रक्रिया में.....की महत्वता पर जोर देता है।

Options :

1. पारस्परिक क्रियाओं
2. पुरस्कार और दंड
3. अनुवांशिकता
4. अनम्य/अटल शिक्षाशास्त्रीय उपागमों

Question Number : 28 Question Id : 953357157876 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is a correctly matched pair of influencer and source of motivation?

Options :

1. Self - fulfilment – Extrinsic motivation
2. Curiosity – intrinsic motivation
3. Cash prize – intrinsic motivation
4. Interest – extrinsic motivation

Question Number : 28 Question Id : 953357157876 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्न में से कौन-सा युग्म, घटक और अभिप्रेरणा स्रोत का सही रूप से मिला युग्म है?

Options :

1. आत्म-परितोषण – बाह्य अभिप्रेरणा
2. जिज्ञासा – आंतरिक अभिप्रेरणा
3. नकद पुरस्कार – आंतरिक अभिप्रेरणा
4. रुचि – बाह्य अभिप्रेरणा

Question Number : 29 Question Id : 953357157877 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

To facilitate conceptual understanding among students , a teacher should :

Options :

1. encourage students to learn through rote memorisation.
2. not include examples and non-examples in the discussion of concepts.
3. provide opportunities to make connections between what has been presented and what they know already.
4. rely only on lecture method for teaching.

Question Number : 29 Question Id : 953357157877 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

विद्यार्थियों में संकल्पनात्मक समझ को सुसाध्य करने हेतु, एक अध्यापिका को:

Options :

1. छात्रों को केवल यंत्रवत रूप से सीखने के लिए प्रोत्साहित करना चाहिए।
2. संकल्पों के वार्तालाप उदाहरण और गैर-उदाहरण को सम्मिलित नहीं करना चाहिए।
3. जो प्रस्तुत किया गया है और जो पहले से ही ज्ञात है, उन दोनों में संबंध स्थापित करने के अवसर प्रदान करने चाहिए।
4. अध्यापन की व्याख्यान विधि पर ही सीमित रहना चाहिए।

Question Number : 30 Question Id : 953357157878 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following factors influence learning ?

(i) Motivation

(ii) Social content

(iii) Emotions

(iv) Pedagogical approaches

Options :

1. (i),(ii), (iv)
2. (i),(iii), (iv)
3. (ii),(iii)
4. (i),(ii), (iii), (iv)

Question Number : 30 Question Id : 953357157878 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्न में से कौन-से कारक अधिगम को प्रभावित करते हैं?

(i) अभिप्रेरणा

(ii) सामाजिक संदर्भ

(iii) संवेग

(iv) शिक्षाशास्त्रीय उपागम

Options :

1. (i), (ii), (iv)
2. (i), (iii), (iv)

3. (ii), (iii)

4. (i), (ii), (iii), (iv)

Mathematics

Section Id :	9533575494
Section Number :	2
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	30
Number of Questions to be attempted :	30
Section Marks :	30
Enable Mark as Answered Mark for Review and Clear Response :	Yes
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	9533579522
Question Shuffling Allowed :	Yes

Question Number : 31 Question Id : 953357157879 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The rate list of groceries in a shop are depicted as follows:

Rice (1KG)	₹ 70
Black gram (1KG)	₹ 90
Wheat Flour (1KG)	₹ 45
Coriander powder (250g)	₹ 40
Chilli Powder (250g)	₹ 60
Salt (1 Pkt)	₹ 25
Biscuit (1 Pkt)	₹ 20

Ashish needs to buy 5kg of rice, 5kg of wheat flour, 250g of coriander powder, 250g of chilli powder, 2kg of black gram and some packets of biscuit with remaining money. If he is having ₹1000, how many biscuit packets can be buy?

Options :

1. 8
2. 7
3. 9
4. 10

Question Number : 31 Question Id : 953357157879 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक किराने की दुकान पर सामान की मूल्य सूची निम्न रूप में अंकित की गई है:

चावल (1 kg)	= ₹ 70
काला चना (1 kg)	= ₹ 90
गेंहू का आटा (1 kg)	= ₹ 45
पिसा हुआ धनिया (250 g)	= ₹ 40
पिसी हुई मिर्च (250 g)	= ₹ 60
नमक (1 पैकेट)	= ₹ 25
बिस्कुट (1 पैकेट)	= ₹ 20

आशीष को 5 kg चावल, 5 kg गेंहू का आटा, 250 g पिसा हुआ धनिया, 250 g पिसी हुई मिर्च, 2 kg काले चने और शेष बचे हुए रुपयों से बिस्कुट के पैकेट खरीदने हैं। यदि उसके पास ₹ 1000 हैं, तो वह कितने बिस्कुट के पैकेट खरीद सकता है?

Options :

1. 8
2. 7
3. 9
4. 10

Question Number : 32 Question Id : 953357157880 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

- I am a two digit number.
- The digit at ten's place is multiple of 2 and digit at units place is multiple of 3.
- The sum of the two digit is a prime number which is a factor of 52.

The number is

Options :

1. 69
2. 46
3. 49
4. 83

Question Number : 32 Question Id : 953357157880 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

- मैं एक दो अंकों की संख्या हूँ।
- दहाई के स्थान पर अंक 2 का गुणज है और इकाई के स्थान पर अंक 3 का गुणज है।
- दोनों संख्याओं का योग एक अभाज्य संख्या है जो कि 52 का एक गुणनखंड है, संख्या है:

Options :

1. 69
2. 46
3. 49
4. 83

Question Number : 33 Question Id : 953357157881 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The rates of hiring a rental car are as follows:

₹ 800 per 8 hours up to 80 km

₹ 100 per extra hour and ₹10 per extra km.

Sunil travels from city A to B which is 250 km. He starts at 7:00 am and reaches at 4:00 pm on the same day

How much money he has to pay?

Options :

1. ₹ 2,500
2. ₹ 2,600
3. ₹ 2,700
4. ₹ 2,400

Question Number : 33 Question Id : 953357157881 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक कार को भाड़े पर लेने के लिए किराए की दरें निम्न हैं

80 km तक 8 घंटे के लिए ₹ 800

प्रति अतिरिक्त घण्टे के लिए ₹ 100 और प्रति अतिरिक्त km के लिए ₹ 10

सुनील ने 250 km का सफ़र A से B शहर तक किया। उसने सुबह 7:00 बजे प्रस्थान किया और उसी दिन शाम 4:00 बजे वह पहुँच गया। उसे कितनी राशि देनी है?

Options :

1. ₹ 2500
2. ₹ 2600
3. ₹ 2700
4. ₹ 2400

Question Number : 34 Question Id : 953357157882 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is at the third place when numbers are arranged in descending order?

9.09, 9.009, 9.990, 9.909, 9.099

Options :

1. 9.990
2. 9.099
3. 9.909
4. 9.090

Question Number : 34 Question Id : 953357157882 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अवरोही क्रम में व्यवस्थित करने पर निम्नलिखित में से कौन-सी संख्या तीसरे स्थान पर होगी?

9.09, 9.009, 9.990, 9.909, 9.099

Options :

1. 9.990
2. 9.099
3. 9.909
4. 9.090

Question Number : 35 Question Id : 953357157883 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In a four digit number, the digit at hundreds place is 0, the digit at tens place is twice that of units place whereas, the digit at thousands place is thrice that of units place. If the digit at units place is 2, what is the number?

Options :

1. 4062
2. 6024
3. 6042
4. 4602

Question Number : 35 Question Id : 953357157883 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक चार अंकों की संख्या में सौवें स्थान पर 0, दहाई के स्थान पर अंक इकाई के स्थान पर अंक से दुगुना है जबकि हजारवें स्थान पर अंक इकाई के स्थान पर अंक से तिगुना है। संख्या क्या है?

Options :

1. 4062
2. 6024
3. 6042
4. 4602

Question Number : 36 Question Id : 953357157884 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The sum of two digit number and the number formed by reversing its digits is equal to 88.
How many of such numbers are there in which tens digit is greater than units digit?

Options :

1. 5
2. 3
3. 4
4. 8

Question Number : 36 Question Id : 953357157884 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक दो अंकों वाली संख्या और इन अंकों को पलटने पर बनी संख्या का योग 88 है। ऐसी कितनी संख्याएँ हैं, जिनमें दहाई का अंक इकाई के अंक से बड़ा है?

Options :

1. 5
2. 3
3. 4
4. 8

Question Number : 37 Question Id : 953357157885 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A rectangle of sides 8cm and 10cm is divided into four equal rectangles.
What is the perimeter of each small rectangle?

Options :

1. 36 cm
2. 9 cm
3. 18 cm
4. 20 cm

Question Number : 37 Question Id : 953357157885 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

8 से.मी. और 10 से.मी. भुजाओं वाले एक आयत को चार समान आयतों में विभाजित किया गया है। प्रत्येक छोटे आयत का परिमाण क्या होगा?

Options :

1. 36 से.मी.
2. 9 से.मी.
3. 18 से.मी.
4. 20 से.मी.

Question Number : 38 Question Id : 953357157886 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statements is true?

Options :

1. A prime number when added to another prime number always gives a prime number
2. A prime number when multiplied by another prime number always gives a prime number
3. Prime numbers do not have factors

4. There are infinitely many prime numbers

Question Number : 38 Question Id : 953357157886 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से कौन-सा कथन सत्य है?

Options :

1. एक अभाज्य संख्या में जब दूसरी अभाज्य संख्या जोड़ी जाए, तो सदा एक अभाज्य संख्या प्राप्त होगी।
2. एक अभाज्य संख्या को दूसरी अभाज्य संख्या से गुणा किया जाए तो सदा एक अभाज्य संख्या प्राप्त होगी।
3. अभाज्य संख्याओं के गुणनखंड नहीं होते हैं।
4. अभाज्य संख्याएँ अपरिमित रूप से अनेक हैं।

Question Number : 39 Question Id : 953357157887 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The number which divides 88 and 160 leaving remainders 3 and 7 respectively is:

Options :

1. 13
2. 17
3. 21
4. 28

Question Number : 39 Question Id : 953357157887 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

वह संख्या जिससे 88 और 160 को विभाजित करने पर शेषफल क्रमशः 3 और 7 आएगा, निम्न है:

Options :

1. 13
2. 17
3. 21
4. 28

Question Number : 40 Question Id : 953357157888 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Malini has only ₹2 and ₹5 coins with her. If the total number of coins she has is 36 and the amount of money with her is ₹105, then the number of ₹2 and ₹5 coins with her are:

Options :

1. 26 and 10 respectively
2. 25 and 11 respectively

3. 21 and 15 respectively
4. 24 and 12 respectively

Question Number : 40 Question Id : 953357157888 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मालिनी के पास केवल ₹2 और ₹5 के सिक्के हैं। यदि उसके पास सिक्कों की कुल संख्या 36 और राशि ₹105 है तो ₹2 और ₹5 के सिक्कों की संख्या है:

Options :

1. क्रमशः 26 और 10
2. क्रमशः 25 और 11
3. क्रमशः 21 और 15
4. क्रमशः 24 और 12

Question Number : 41 Question Id : 953357157889 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Evaluate $14.5 \times 3 + 18 \div 3 - 3 \times 12.5$?

Options :

1. 6
2. 12
3. 56
4. 61.5

Question Number : 41 Question Id : 953357157889 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मान ज्ञात कीजिए:

$14.5 \times 3 + 18 \div 3 - 3 \times 12.5$

Options :

1. 6
2. 12
3. 56
4. 61.5

Question Number : 42 Question Id : 953357157890 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

One-sixth of the trees in a garden are jamun trees, half of the trees are Eucalyptus trees and the remaining are peepal trees.

If the number of jamun trees is 6, how many peepal tree are there in the garden?

Options :

1. 36
2. 12
3. 18
4. 6

Question Number : 42 Question Id : 953357157890 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक बाग के वृक्षों में जामुन के वृक्षों की संख्या एक छटवां भाग है, आधे वृक्ष यूकॅलिपटस के और बाकी पीपल के वृक्ष हैं। यदि जामुन के वृक्षों की संख्या 6 है, तो बाग में पीपल के कितने वृक्ष हैं?

Options :

1. 36
2. 12
3. 18
4. 6

Question Number : 43 Question Id : 953357157891 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A train leaves Vishakhapatnam, on the 1st September, 2019 at 04:48 hours and reaches its destination on 2nd September at 17:37 hours.

The total travel time of the train is

Options :

1. 30 hours 37 minutes
2. 36 hours 37 minutes
3. 36 hours 49 minutes
4. 38 hours 12 minutes

Question Number : 43 Question Id : 953357157891 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक रेलगाड़ी विशाखापटनम से 1 सितम्बर 2019 को सुबह 04:48 बजे प्रस्थान करती है और अपने गंतव्य पर 2 सितम्बर को 17:37 बजे पहुँचती है। इस रेलगाड़ी की यात्रा का कुल समय है:

Options :

1. 30 घंटे 37 मिनट
2. 36 घंटे 37 मिनट
3. 36 घंटे 49 मिनट
4. 38 घंटे 12 मिनट

Question Number : 44 Question Id : 953357157892 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In which of the following have the lengths been arranged in increasing order?

Options :

1. 5500 cm 50 mm, 500 dm 30cm, 55000 mm, 50 m
2. 50 m, 5500 cm 50 mm, 55000 mm, 500 dm 30 cm
3. 55000 mm, 500 dm 30 cm, 5500 cm 50 mm, 50 m
4. 50 m, 500 dm 30 cm, 55000 mm, 5500cm 50 mm

Question Number : 44 Question Id : 953357157892 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से कौन-सी लंबाईयों को बढ़ते क्रम में व्यवस्थित किया गया है?

Options :

1. 5500 से.मी. 50 mm, 500 dm 30 से.मी., 55000 mm, 50 m
2. 50 m, 5500 से.मी. 50 mm, 55000 mm, 500 dm 30 से.मी.
3. 55000 mm, 500 dm 30 से.मी., 5500 से.मी., 50 mm, 50 m
4. 50 m, 500 dm 30 से.मी., 55000 mm, 5500 से.मी., 50 mm

Question Number : 45 Question Id : 953357157893 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A 270cm long wire is formed into a rectangle. If the width of this rectangle is 50cm, what is its length?

Options :

1. 60 cm
2. 75 cm
3. 85 cm
4. 90 cm

Question Number : 45 Question Id : 953357157893 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक 270 से.मी. लंबी तार को एक आयत का रूप दिया गया है। यदि इस आयत की चौड़ाई 50 से.मी. है, तो इसकी लंबाई क्या है?

Options :

1. 60 से.मी.
2. 75 से.मी.
3. 85 से.मी.

4. 90 से.मी.

Question Number : 46 Question Id : 953357157894 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

When asked to write 35, some students of grade II wrote as 305. As a teacher, how will you address this problem

Options :

1. By telling them that it is wrong and asking them to find correct answer
2. By writing the correct answer on the black board
3. By asking them to write correct answer ten times in their notebooks
4. By explaining the principle of exchange through concrete material

Question Number : 46 Question Id : 953357157894 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

कक्षा II के छात्रों को 35 लिखने के लिए कहा गया तो कुछ ने 305 लिखा। अध्यापक के रूप में आप इसको कैसे संबोधित करेंगे?

Options :

1. यह बता कर कि यह गलत है और उन्हें सही उत्तर प्राप्त करने के लिए कहेंगे।
2. श्यामपट्ट पर सही उत्तर लिख कर।
3. उनको अपनी कापी में दस बार सही उत्तर लिखने के लिए देकर।
4. उन्हें मूर्त पदार्थ से विनिमेय नियम समझा कर।

Question Number : 47 Question Id : 953357157895 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which aspect/aspects of mapping are present in the primary mathematics curriculum?

- (A) Map interpretation
- (B) Unscaled drawing
- (C) Using symbols
- (D) Drawing as per scale

Options :

1. A,C,D
2. A,B,C
3. B,C,D
4. A, B, D

Question Number : 47 Question Id : 953357157895 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

गणित के प्रथमिक पाठ्यक्रम में प्रतिचित्रण (मानचित्रण) के कौन से पहलू विद्यमान हैं?

- (A) मानचित्र का अर्थांकन
- (B) बिना पैमाने वाले आलेख
- (C) संकेतों (प्रतीकों) का प्रयोग
- (D) पैमाने के अनुसार आलेख खींचना

Options :

1. A, C, D
2. A, B, C
3. B, C, D
4. C, D, A

Question Number : 48 Question Id : 953357157896 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following topics are not part of the primary school Mathematics curriculum as per NCF 2005?

Options :

1. Integers
2. Tessellations
3. Estimation
4. Symmetry

Question Number : 48 Question Id : 953357157896 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा 2005 के अनुसार निम्नलिखित में से कौन से विषय प्राथमिक विद्यालयों में गणित पाठ्यक्रम का भाग नहीं है।

Options :

1. पूर्णांक
2. चौपड़ (टाइलिंग)
3. अनुमान लगाना
4. सममिति

Question Number : 49 Question Id : 953357157897 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Beads can be used to explain which of the following concepts?

Options :

1. Number sense, fractions, patterns
2. Fractions, place value, volume
3. Number sense, patterns, volume

4. Number sense, tessellations place value

Question Number : 49 Question Id : 953357157897 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मानकों का प्रयोग निम्नलिखित में से किन अवधारणाओं को समझाने के लिए किया जा सकता है?

Options :

1. संख्या बोध, भिन्न, प्रतिरूप
2. भिन्न, स्थानीय मान, आयतन
3. संख्या बोध, प्रतिरूप, आयतन
4. संख्या बोध, चौपड़ (टाइलिंग), स्थानीय मान

Question Number : 50 Question Id : 953357157898 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statement is/are true? Boys are better than girls in problem solving

(B) Children coming from rural background find mathematics difficult-

(C) Teacher's beliefs impact learner's performance in mathematics

Options :

1. A
2. B
3. C
4. A and B

Question Number : 50 Question Id : 953357157898 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से कौन सा/से कथन सही हैं?

(A) समस्या समाधान में लड़के, लड़कियों से अधिक योग्य हैं।

(B) ग्रामीण पृष्ठभूमि से आने वाले बच्चों को गणित कठिन लगता है।

(C) अध्यापक के विचारों का असर गणित सीखने वालों के प्रदर्शन पर होता है।

Options :

1. A
2. B
3. C
4. A और B

Question Number : 51 Question Id : 953357157899 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is most appropriate strategy to teach data collection and interpretation to primary class students.

Options :

1. Providing lot of practise questions
2. Asking students to conduct survey
3. Conducting quiz in classroom
4. Conducting group discussion in class

Question Number : 51 Question Id : 953357157899 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्राथमिक कक्षा के विद्यार्थियों को आंकड़ों का संग्रहण और अर्थाकन पढ़ाने के लिए निम्नलिखित में से कौन सी योजना उत्तम है?

Options :

1. अभ्यास के लिए ढेर सारे प्रश्न उपलब्ध कराना
2. विद्यार्थियों से सर्वेक्षण का संचालन करवाना
3. कक्षा में क्विज़ (प्रश्नोत्तरी) का संचालन करना
4. कक्षा में सामूहिक परिचर्चा (विचार विमर्ष) का संचालन करना

Question Number : 52 Question Id : 953357157900 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A student tells that the shape of a samosa is triangle. He is at which stage of geometrical thinking as per Van Hiele's level

Options :

1. Visualization
2. Analysis
3. Establishing Relationship
4. Axiomatics

Question Number : 52 Question Id : 953357157900 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक विद्यार्थी कहता है कि समोसे का आकार त्रिभुज जैसा है। वह ज्यामितीय विवेचन में वैन हील (Van Hiele) के अनुसार किस स्तर पर है?

Options :

1. 0
2. 1
3. 2
4. 3

Question Number : 53 Question Id : 953357157901 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following may be considered a feature of a constructivist mathematics classroom?

Options :

1. Memorizations of mathematical definitions is accorded high value
2. The teacher focuses only on the right answers
3. Students' errors are considered an important source of information
4. Interaction among students is discouraged

Question Number : 53 Question Id : 953357157901 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से किसे संरचनात्मक (रचनावादी) गणित कक्षा का लक्षण माना जा सकता है?

Options :

1. गणितीय परिभाषाओं को कंठस्थ करने को उच्च मान देना
2. अध्यापक का केवल सही उत्तरों को केंद्रित करना
3. विद्यार्थियों द्वारा की गई त्रुटियों को ज्ञान का महत्वपूर्ण स्रोत समझना
4. विद्यार्थियों में पारस्परिक क्रियाओं को हतोत्साहित करना

Question Number : 54 Question Id : 953357157902 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is **NOT** true in the context of nature of mathematics?

Options :

1. Mathematics involves study of patterns and relationships
2. Mathematics is limited to study of numbers
3. Mathematics involves abstraction and visualisation
4. Mathematics connects to the real world

Question Number : 54 Question Id : 953357157902 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

गणित के स्वरूप के संदर्भ में निम्नलिखित में से कौन सा सही नहीं है?

Options :

1. गणित में प्रतिरूपों और संबंधों की पढ़ाई सम्मिलित है।
2. गणित संख्याओं की पढ़ाई तक सीमित है।

3. गणित में अमूर्तीकरण और मानसदर्शन (दृश्यीकरण) सम्मिलित है।
4. गणित वास्तविक संसार से जुड़ा है।

Question Number : 55 Question Id : 953357157903 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following may **NOT** be associated with the development of special understanding among children?

Options :

1. Calculating the distance between different cities on the map of India.
2. Imagining what a piece of paper would look like if it is folded along given lines.
3. Giving directions to reach their house from the school.
4. Matching the top-view of a pencil with its side view.

Question Number : 55 Question Id : 953357157903 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से क्या विद्यार्थियों में त्रिविम (दिकस्थान) समझ को विकसित करने के लिए संभवतः उपयुक्त नहीं है?

Options :

1. भारत के मानचित्र में विभिन्न शहरों के बीच दूरी का परिकलन करना।
2. इसकी कल्पना करना कि दी हुई रेखाओं पर मोड़ने से एक कागज़ का टुकड़ा कैसा दिखेगा।
3. निर्देश देना कि वे विद्यालय से घर कैसे जा सकते हैं।
4. पेंसिल के ऊपरी दृश्य का पार्श्व दृश्य से सुमेलन करना।

Question Number : 56 Question Id : 953357157904 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statements is **NOT** correct in the context of teaching area- measurement of plane figures?

Options :

1. Students should be given a chance to 'discover' the various formulae
2. Use of formula for area-measurement should be taught before estimation of areas
3. Grid paper can be a useful device for introducing and implementing the formal units of measurement
4. Tessellations with regular shapes can be useful for teaching area-measurement

Question Number : 56 Question Id : 953357157904 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

समतल आकृतियों के क्षेत्रफल को मापने के संदर्भ में निम्नलिखित में से कौन सा कथन सही नहीं है?

Options :

1. विद्यार्थियों को अवसर दिया जाना चाहिए कि वे विभिन्न सूत्रों की खोज करें
2. क्षेत्रफल मापने वाले सूत्रों को क्षेत्रों के अनुमान से पहले पढ़ाया जाना चाहिए
3. मापन के औपचारिक मानकों का परिचय और परिपालन के लिए गिड पेपर लाभदायक साधन हो सकता है।
4. क्षेत्रफल मापने के लिए नियमित आकृति वाले चौपड़ बिछाना (टाइलिंग) लाभदायक हो सकते हैं।

Question Number : 57 Question Id : 953357157905 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the open-ended question from among the following.

Options :

1. The volume of a cardboard box is 480m^3 . If its length and breadth are 10m and 8m respectively, What would its height be?
2. The breadth of cardboard box is four-fifths of its length and the height is three-fourths of its breadth. If the volume of the box is 480m^3 , find its length, breadth and height
3. The area of a rectangular field is given to be 480m^2 , What can its length and breadth be?
4. How many rectangular plots of area 480m^2 can be accommodated in a larger field of area 3360m^2 ?

Question Number : 57 Question Id : 953357157905 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से मुक्त सिरे वाले प्रश्न को पहचानिए:

Options :

1. एक गत्ते के डिब्बे का आयतन 480m^3 है। यदि इसकी लंबाई और चौड़ाई क्रमशः 10m और 8m है, तो इसकी ऊंचाई क्या होगी?
2. एक गत्ते के डिब्बे की चौड़ाई उसकी लंबाई की $\frac{4}{5}$ है और ऊंचाई, चौड़ाई की तीन-चौथाई है। यदि डिब्बे का आयतन 480m^3 है, तो इसकी लंबाई, चौड़ाई और ऊंचाई ज्ञात कीजिए।
3. एक आयताकार खेत का क्षेत्रफल 480m^2 है। इसकी लंबाई और चौड़ाई क्या हो सकती है?
4. एक बड़े 3360m^2 वाले खेत में 480m^2 क्षेत्रफल वाले कितने आयताकार भूखंड समा सकते हैं?

Question Number : 58 Question Id : 953357157906 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statements is **NOT** correct in the context of hierarchy of Mathematical concepts?

Options :

1. Multiplication builds on the concept of addition
2. Division builds on the concept of subtraction
3. Integers build on the concept of natural numbers

4. Fractions build on the concept of decimals

Question Number : 58 Question Id : 953357157906 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

गणित की अवधारणाओं के पदानुक्रमित संदर्भ में निम्नलिखित में से कौन सा कथन सही नहीं है?

Options :

1. गुणन का गठन योग की अवधारणा पर हुआ है।
2. भाग का गठन व्यवकलन की अवधारणा पर हुआ है।
3. पूर्णांकों का गठन प्राकृतिक संख्याओं की अवधारणा पर हुआ है।
4. भिन्नों का गठन दशमलव की अवधारणा पर हुआ है।

Question Number : 59 Question Id : 953357157907 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify a desirable practice for teaching fractions at primary level

Options :

1. Everyday conceptions of fraction should not be allowed to interfere with classroom teaching
2. Only halves and quarters should be introduced at primary level
3. The concept of fractions should be demonstrated in multiple situations
4. Numerator and denominator should be emphasised as separate numbers

Question Number : 59 Question Id : 953357157907 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्राथमिक स्तर पर भिन्नों को पढ़ाने के लिए वांछनीय क्रियाकलाप को पहचानिए।

Options :

1. भिन्न की प्रतिदिन की अवधारणाओं का, कक्षा की पढ़ाई में हस्तक्षेप नहीं होना चाहिए।
2. प्राथमिक स्तर पर केवल आधे और चौथाई का परिचय दिया जाना चाहिए।
3. भिन्न की अवधारणा को विभिन्न स्थितियों में प्रदर्शित किया जाना चाहिए।
4. महत्व दिया जाना चाहिए कि अंश और हर, पृथक संख्याएँ हैं।

Question Number : 60 Question Id : 953357157908 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is **NOT** desirable with regard to assessment in mathematics at primary level?

Options :

1. Emphasis should be on assessing conceptual understanding

2. A unique test pattern should be consistently followed
3. Assessment should be sensitive to the context of students
4. It is important to challenge all children according to their mathematical taste

Question Number : 60 Question Id : 953357157908 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्राथमिक स्तर पर गणित के आकलन के विषय में निम्नलिखित में से क्या वांछनीय नहीं है?

Options :

1. आधारणाओं की समझ के आकलन पर महत्व दिया जाना चाहिए।
2. एक विलक्षण परीक्षा प्रतिरूप का ही अनुकरण करना चाहिए।
3. विद्यार्थियों के संदर्भ के प्रति आकलन को अतिसंवेदनशील होना चाहिए।
4. यह आवश्यक है कि सभी बच्चों को उनकी गणितीय रुचि के अनुसार चुनौती दी जाए।

Environmental Studies

Section Id :	9533575495
Section Number :	3
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	30
Number of Questions to be attempted :	30
Section Marks :	30
Enable Mark as Answered Mark for Review and Clear Response :	Yes
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	9533579523
Question Shuffling Allowed :	Yes

Question Number : 61 Question Id : 953357157909 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In which one of the following parts of our country most of the people grow tapioca and coconut in their own courtyard and using these they prepare their tasty food?

Options :

1. Kerala
2. Goa
3. Assam
4. Andhra Pradesh

Question Number : 61 Question Id : 953357157909 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

हमारे देश के किस एक भाग के अधिकांश व्यक्ति अपने घरों के आंगन में टैपिओका और नारियल उगाते हैं और इनका उपयोग करके स्वादिष्ट भोजन तैयार करते हैं?

Options :

1. केरल

2. गोवा
3. असम
4. आन्ध्र प्रदेश

Question Number : 62 Question Id : 953357157910 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The name of a particular species of birds whose male bird makes many beautiful nests and the female bird selects one nest to lay her eggs is

Options :

1. Indian Robin
2. Sunbird
3. Tailor bird
4. Weaver bird

Question Number : 62 Question Id : 953357157910 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

पक्षियों की उस प्रजाति का नाम क्या है जिसमें नर पक्षी अनेक सुन्दर घोंसले बनाते हैं और मादा पक्षी उनमें से केवल एक घोंसला चुनते हैं और उसमें अण्डे देते हैं?

Options :

1. कलचिड़ी
2. शकरखोरा
3. दर्जिन चिड़िया
4. बया (वीवर)

Question Number : 63 Question Id : 953357157911 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Your house is located at X and your father's shop is located at Y. Although your father's shop is just opposite but you cannot go straight because of a deep canal in between, therefore, you first go 200m due south, then 150m long bridge which is due east and finally reach at your father's shop which is 200m due north. With respect to Y, the minimum distance of your house and it's direction respectively are:

Options :

1. 150 m due west
2. 150 m due east
3. 350 m due west
4. 550 m south-west

Question Number : 63 Question Id : 953357157911 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

आपका घर X पर स्थित है और आपके पिताजी की दुकान y पर स्थित है। यद्यपि आपके पिताजी की दुकान ठीक सामने है परंतु बीच में गहरी नहर होने के कारण आप सीधे नहीं जा सकते हैं। अतः आप पहले ठीक दक्षिण में 200 m दूर जाते हैं और फिर ठीक पूर्व में 150 m लम्बा पुल पार करते हैं। इसके पश्चात आप ठीक उत्तर में 200 m दूरी चलकर अपने पिता जी की दुकान पर पहुंचते हैं। Y के सापेक्ष आपके घर की निम्नतम दूरी और उसकी दिशा क्रमशः है:

Options :

1. 150 m ठीक पश्चिम में
2. 150 m ठीक पूर्व में
3. 350 m ठीक पश्चिम में
4. 550 m ठीक दक्षिण-पश्चिम में

Question Number : 64 Question Id : 953357157912 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A doctor has suggested to a person to eat daily the green leafy vegetables, amla and jaggery (Gur) along with medicines. This person must be patient who is suffering from

Options :

1. Anaemia
2. fever
3. malaria
4. typhoid

Question Number : 64 Question Id : 953357157912 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

डॉक्टर ने किसी व्यक्ति को प्रतिदिन दवाईयों के साथ हरे पत्तेदार सब्जियाँ, आँवला और गुड़ खाने का सुझाव दिया। यह व्यक्ति कोई रोगी होना चाहिए जो पीड़ित है

Options :

1. अनीमिया से
2. बुखार से
3. मलेरिया से
4. मियादी बुखार से

Question Number : 65 Question Id : 953357157913 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Bronze is an alloy whose main constituents are

Options :

1. lead and tin
2. copper and tin
3. copper and zinc
4. Aluminium, copper and tin

Question Number : 65 Question Id : 953357157913 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ब्राँज़ (कांसा) एक मिश्रतु है जिसके प्रमुख संघटक हैं-

Options :

1. सीसा (लैड) और टिन
2. कॉपर (ताँबा) और टिन
3. कॉपर (ताँबा) और जिंक (जस्ता)
4. एलुमिनियम, कॉपर (ताँबा) और टिन

Question Number : 66 Question Id : 953357157914 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Consider the following statements about the world famous pashmina.

- (A) A pashmina shawl is as warm as six sweaters.
- (B) The goats from which the soft pashmina wool is collected are found on very high mountains of 5000 m.
- (C) A coat of warm hair grows on the goat's body which protects it from extreme cold.
- (D) The fine hair after cutting from the goat's body are woven on machines.

The correct statement(s) is/are

Options :

1. only B
2. only D
3. A, C and D
4. A, B and C

Question Number : 66 Question Id : 953357157914 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

दुनिया में प्रसिद्ध पशमीना के बारे में नीचे दिए गए कथनों पर विचार कीजिए:

- (A) एक पशमीना शाल में छः स्वेटरों के बराबर गर्मी होती है।
- (B) कोमल पशमीना पहाड़ी बकरियों की एक खास नस्ल से एकत्र किया जाता है जो 5000 m ऊँचे पहाड़ों पर रहती हैं।
- (C) अत्यधिक सर्दी से बचाने के लिए बकरियों के शरीर पर गर्म बालों की एक परत उग आती है
- (D) पतले बालों को बकरियों के शरीर से काटने के पश्चात मशीनों द्वारा बुनाई की जाती है।

इनमें से सही कथन है/हैं:

Options :

1. केवल B
2. केवल D
3. A, C और D
4. A, B और C

Question Number : 67 Question Id : 953357157915 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In which year a thousand people died in the earthquake that struck in Bhuj (Gujarat)?

Options :

1. 2000
2. 2001
3. 2002
4. 2004

Question Number : 67 Question Id : 953357157915 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

किस वर्ष भुज (गुजरात) में भूकंप आया था जिसमें कम से कम हजार लोगों की मृत्यु हो गई थी?

Options :

1. 2000
2. 2001
3. 2002
4. 2004

Question Number : 68 Question Id : 953357157916 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

With respect to the location of the capital of our country, the capital of the Himachal Pradesh (Shimla) and the capital of the Madhya Pradesh (Bhopal) are located (respectively) in the

Options :

1. north and south
2. south-east and north-west
3. south-west and north-west
4. north-east and north-west

Question Number : 68 Question Id : 953357157916 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

हमारे देश की राजधानी की स्थिति के सापेक्ष हिमाचल प्रदेश की राजधानी (शिमला) और मध्यप्रदेश की राजधानी (भोपाल) क्रमशः स्थित है

Options :

1. उत्तर और दक्षिण में
2. दक्षिण पूर्व और उत्तर पश्चिम में
3. दक्षिण-पश्चिम और उत्तर पश्चिम में
4. उत्तर-पूर्व और उत्तर-पश्चिम में

Question Number : 69 Question Id : 953357157917 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A person living in Shimla (Himachal Pradesh) wants to first visit Bhopal (Madhya Pradesh) and then Gandhinagar (Gujarat). The direction of his journey will be first towards

Options :

1. south east and then towards west
2. south west and then towards east
3. south and then towards west
4. south and then towards east

Question Number : 69 Question Id : 953357157917 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

शिमला (हिमाचल प्रदेश) में रहने वाला कोई व्यक्ति पहले भोपाल (मध्य प्रदेश) का भ्रमण करना चाहता है और इसके पश्चात् गांधीनगर (गुजरात) जाना चाहता है। उसकी यात्रा की दिशाएं होगी पहले

Options :

1. दक्षिण पूर्व और इसके पश्चात् पश्चिम की ओर
2. दक्षिण पश्चिम और इसके पश्चात् पूर्व की ओर
3. दक्षिण और इसके पश्चात् पश्चिम की ओर
4. दक्षिण और इसके पश्चात् पूर्व की ओर

Question Number : 70 Question Id : 953357157918 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The state/Union Territory of our country which has a coast on the Arabian Sea is

Options :

1. Andhra Pradesh
2. Karnataka
3. Puducherry
4. West Bengal

Question Number : 70 Question Id : 953357157918 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

हमारे देश के किस राज्य/केन्द्र शासित प्रदेश की सीमा (समुद्रतट) अरब सागर से लगती है?

Options :

1. आन्ध्र प्रदेश
2. कर्नाटक
3. पुदुचेरी
4. पश्चिम बंगाल

Question Number : 71 Question Id : 953357157919 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A special kind of dance named 'Cheraw' is performed by the people of

Options :

1. Assam

2. Mizoram
3. Odisha
4. Jharkhand

Question Number : 71 Question Id : 953357157919 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

विशेष प्रकार का नृत्य जिसे "चिराओ" कहते हैं कहां के लोगों द्वारा किया जाता है?

Options :

1. असम
2. मिज़ोरम
3. ओडीशा
4. झारखण्ड

Question Number : 72 Question Id : 953357157920 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

On the map of India, if you draw a straight line AB from Kolkata (capital of West Bengal which is point A) to Puducherry (which is point B), then the direction of the point A with respect to the point B would be

Options :

1. due south
2. due west
3. south west
4. north-east

Question Number : 72 Question Id : 953357157920 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

यदि आप भारत के मानचित्र पर की सरल रेखा AB कोलकता (पश्चिम बंगाल की राजधानी जो बिन्दु A पर है) से पुदुचेरी (जो बिन्दु B है) तक खींचे, तो बिन्दु B के सापेक्ष बिन्दु A की दिशा होगी-

Options :

1. ठीक दक्षिण
2. ठीक पश्चिम
3. दक्षिण-पश्चिम
4. उत्तर-पूर्व

Question Number : 73 Question Id : 953357157921 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Name the female athlete who started weight lifting at the age of 12 years, succeeded in lifting weight of 130 kg and won 29 medals in international events

Options :

1. Sunita Williams
2. Wahida Prism
3. Bachhendri Pal

4. Karnam Malleshwari

Question Number : 73 Question Id : 953357157921 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

उस महिला व्यायामी (खिलाड़ी) का क्या नाम है जिसने 12 वर्ष की आयु में ही वजह उठाने का अभ्यास आरम्भ कर दिया था, 130KG तक का वजन उठाने में सफलता प्राप्त की तथा अन्तर्राष्ट्रीय प्रतिस्पर्धाओं में 29 मेडल जीते हैं:

Options :

1. सुनीता विलियम
2. वाहीदा प्रिज़्म
3. बछेन्द्री पाल
4. करनम मल्लेश्वरी

Question Number : 74 Question Id : 953357157922 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A tourist boarded a train on 10th November 2021 from Ernakulam Town to Vadodara. The train departed from Ernakulam Town at 22:40 hours and reached Vadodara at 14:10 hours on 12th November 2021. If the distance between the railway stations of the two cities is 1896 km, the average speed of the trains during the journey of the tourist was

Options :

1. 96 km/h
2. 72 km/h
3. 48 km/h
4. 36 km/h

Question Number : 74 Question Id : 953357157922 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

किसी पर्यटक ने एर्नाकुलम टाउन से वडोदरा जाने के लिए 10 नवम्बर 2021 को ट्रेन में प्रवेश किया। ट्रेन एर्नाकुलम टाउन से 22:40 बजे चली और 12 नवंबर 2021 को 14:10 बजे वडोदरा पहुंची। यदि इन दोनों शहरों के रेलवे स्टेशनों के बीच की दूरी 1896KM है, तो पर्यटक की यात्रा के समय ट्रेन की औसत चाल थी

Options :

1. 96 km/hr
2. 72 km/hr
3. 48 km/hr
4. 36 km/hr

Question Number : 75 Question Id : 953357157923 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A group of spices whose every member is grown in Kerala is

Options :

1. Black pepper, turmeric, tejpatta
2. Tejpatta, black pepper, cardamom
3. Zeera (cumin seed), red-chilli, tejpatta

4. Zeera (cumin seed), black pepper, cardamom

Question Number : 75 Question Id : 953357157923 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मसालों का वह समूह जिसके प्रत्येक सदस्य को केरल में उगाया जाता है, कौन सा है?

Options :

1. काली मिर्च, हल्दी, तेजपत्ता
2. तेजपत्ता, काली मिर्च, इलायची
3. जीरा, लाल मिर्च, तेजपत्ता
4. जीरा, काली मिर्च, इलायची

Question Number : 76 Question Id : 953357157924 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In relation to EVS, the child looks at his environment

Options :

1. into its segregated form.
2. in a holistic manner.
3. in its simple form.
4. into its theme form.

Question Number : 76 Question Id : 953357157924 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. के संदर्भ में बच्चा अपने वातावरण को निम्न में से किस ढंग से देखता

Options :

1. उसके पृथक रूप से
2. समग्र रूप में
3. उसके साधारण रूप में
4. उसके थीम के रूप में

Question Number : 77 Question Id : 953357157925 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Curriculum of EVS has been designed

Options :

1. on topics.
2. on syllabus
3. on themes
4. on topics and syllabus both

Question Number : 77 Question Id : 953357157925 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. के पाठ्यचर्या की रूपरेखा निम्न आधार पर बनाई गयी है-

Options :

1. विषयवस्तु पर
2. पाठ्यक्रम पर
3. थीम पर
4. विषय वस्तु एवं पाठ्यक्रम दोनों पर

Question Number : 78 Question Id : 953357157926 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

NCF-2005 views EVS in classes III to V as a subject which integrates the concepts and issues of

Options :

1. science and social science
2. science, social science, language and mathematics
3. science, social science and environmental education
4. science, social science and languages

Question Number : 78 Question Id : 953357157926 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एन.सी.एफ़, 2005 कक्षा III से V तक ई.वी.एस को एक ऐसे विषय के रूप में देखता है जो निम्न प्रत्ययों एवं विचार वस्तुओं को आपस में एकीकृत करता है-

Options :

1. विज्ञान एवं सामाजिक विज्ञान
2. विज्ञान, सामाजिक विज्ञान, भाषाएं एवं गणित
3. विज्ञान, सामाजिक विज्ञान एवं पर्यावरण शिक्षा
4. विज्ञान, सामाजिक विज्ञान एवं भाषाएं

Question Number : 79 Question Id : 953357157927 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following challenge/s may be faced by the EVS teacher in his/her EVS class?

- A. Multicultural dimensions of his/her class
- B. Feeling of each and every student
- C. Everyone's community, culture and way of life
- D. Class room discipline and it's management

Options :

1. A and D only
2. B and D only

3. C and D only
4. A, B and C only

Question Number : 79 Question Id : 953357157927 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

एक ई.वी.एस. की अध्यापिका को अपनी ई.वी.एस. की कक्षा में निम्न में से किन चुनौतियों का सामना करना पड़ सकता है?

- (A) कक्षा के बहु सांस्कृतिक आयाम
- (B) प्रत्येक विद्यार्थी की भावनाएँ
- (C) प्रत्येक के समुदाय, संस्कृति एवं जीवनशैली
- (D) कक्षा में अनुशासन तथा उसकी व्यवस्था

Options :

1. केवल A तथा D
2. केवल B तथा D
3. केवल C तथा D
4. केवल A, B तथा C

Question Number : 80 Question Id : 953357157928 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The most appropriate objective of teaching EVS at primary stage is to

Options :

1. develop descriptions and definitions of the various concepts of EVS
2. provide lot of space to students to explore his/her environment
3. facilitate students to learn the concepts of EVS
4. encourage students to learn EVS through concrete informations shared by the teacher

Question Number : 80 Question Id : 953357157928 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्राथमिक स्तर में ई.वी.एस. पढ़ाने का सबसे उपयुक्त लक्ष्य है-

Options :

1. ई.वी.एस. के विभिन्न प्रत्ययों के वर्णन एवं परिभाषाएं विकसित करना
2. अपने वातावरण का अन्वेषण करने के लिए विद्यार्थियों को पर्याप्त मौके देना
3. विद्यार्थियों को ई.वी.एस. के प्रत्ययों को सीखने के लिए सहायक होना
4. शिक्षक द्वारा साझा की हुई ठोस जानकारी द्वारा विद्यार्थियों को ई.वी.एस. सीखने के लिए प्रोत्साहित करना

Question Number : 81 Question Id : 953357157929 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Family and friends in EVS curriculum is

Options :

1. theme

2. subtheme
3. topic
4. syllabus

Question Number : 81 Question Id : 953357157929 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. के पाठ्यचर्या में परिवार एवं मित्र क्या हैं?

Options :

1. थीम
2. उप-थीम
3. विषय वस्तु
4. पाठ्य क्रम

Question Number : 82 Question Id : 953357157930 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Meaningful EVS learning can only be made possible if

Options :

1. student's local experiences are related to school experiences.
2. school knowledge is used in the construction of knowledge
3. student's local experiences are not given due importance
4. trained EVS teacher's experiences are used.

Question Number : 82 Question Id : 953357157930 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अर्थपूर्ण ई.वी.एस. की शिक्षा संभव हो सकती है यदि-

Options :

1. विद्यार्थियों के स्थानीय अनुभव विद्यालय के अनुभवों से संबंधित हों।
2. विद्यालय के ज्ञान का प्रयोग ज्ञान की रचना के लिए किया गया हो।
3. विद्यार्थियों के स्थानीय अनुभवों को उचित महत्व न दिया जाए।
4. प्रशिक्षित ई.वी.एस. के शिक्षकों के अनुभवों का प्रयोग किया गया हो।

Question Number : 83 Question Id : 953357157931 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In the learning of EVS, activities conducted by the teachers should be followed by _____ for authentic and meaningful learning.

Options :

1. discussion
2. listing of activities
3. learning the steps of activities
4. recapitulation of the activities

Question Number : 83 Question Id : 953357157931 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. की शिक्षा में शिक्षकों द्वारा किए गए क्रिया-कलापों के पश्चात प्रामाणिक एवं अर्थपूर्ण शिक्षा हेतु _____ होना चाहिए।

Options :

1. विचार विमर्श
2. क्रिया-कलापों की सूची बनाना
3. क्रिया-कलापों के चरण याद करना
4. क्रिया-कलापों की पुनरावृत्ति करना

Question Number : 84 Question Id : 953357157932 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Learning through group activities is performed in EVS classes because

Options :

1. it provides peer learning
2. it improves social interactions among students
3. it provides and improves peers and social learning among students
4. students only demand group learning

Question Number : 84 Question Id : 953357157932 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. कक्षाओं में सामूहिक गतिविधियों द्वारा सीखने को बढ़ावा दिया जाता है क्योंकि-

Options :

1. यह सहपाठी अधिगम उपलब्ध कराती है
2. यह विद्यार्थियों में सामाजिक आदान-प्रदान को सुधारती है
3. यह विद्यार्थियों में सहपाठी एवं सामाजिक अधिगम उपलब्ध कराती है व उसमें सुधार लाती है
4. विद्यार्थी केवल सामूहिक शिक्षा की मांग करते हैं

Question Number : 85 Question Id : 953357157933 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following indicates skills process in learning of EVS?

Options :

1. classification
2. description
3. statement
4. recall

Question Number : 85 Question Id : 953357157933 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्नलिखित में से क्या ई.वी.एस. के अधिगम में प्रक्रिया कौशल को चिन्हित करता है?

Options :

1. वर्गीकरण
2. वर्णन
3. कथन
4. स्मरण

Question Number : 86 Question Id : 953357157934 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The most appropriate objective of promoting parent's and community's participation in the learning of EVS by students is to

Options :

1. provide an opportunity to teachers to know the student's socio-cultural background.
2. follow the recommendation of national policies.
3. maintain discipline in the school.
4. know the students and guide them in the learning of students.

Question Number : 86 Question Id : 953357157934 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. की शिक्षा में शिक्षकों द्वारा अभिभावकों एवं समुदाय की भागीदारी को बढ़ावा देने का सबसे उपयुक्त उद्देश्य है-

Options :

1. शिक्षक को विद्यार्थियों की सामाजिक-सांस्कृतिक पृष्ठभूमि को जानने का अवसर देना
2. राष्ट्र की नीतियों की प्रस्तावनों का पालन करना
3. विद्यालय में अनुशासन बनाए रखना
4. विद्यार्थियों को जानना तथा उनकी शिक्षा में उनका मार्गदर्शन करना

Question Number : 87 Question Id : 953357157935 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The challenges and issues in EVS class at primary level can be very well addressed by

Options :

1. lecture and discussion
2. free debate
3. lecture and demonstration
4. debate followed by discussion

Question Number : 87 Question Id : 953357157935 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्राइमरी स्तर पर ई.वी.एस. कक्षाओं की चुनौतियों व विषयों/समस्याओं को भली प्रकार संबोधित निम्न द्वारा किया जा सकता है-

Options :

1. व्याख्यान एवं विचार विमर्श

2. मुक्त वाद विवाद
3. व्याख्यान एवं प्रदर्शन
4. विचार विमर्श के उपरान्त वाद विवाद

Question Number : 88 Question Id : 953357157936 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Qualitative assessment of children's learning in EVS can be done by

- A. Record of children's ideas, observation reports
- B. Observation of process skills
- C. Paper-Pencil tests
- D. Achievement tests

Options :

1. A and B only
2. C and D only
3. A, B and D only
4. A, B and C only

Question Number : 88 Question Id : 953357157936 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ई.वी.एस. में बच्चों के सीखने का गुणात्मक आकलन निम्न द्वारा किया जा सकता है-

- (A) बच्चों के विचारों का अभिलेख, अवलोकन की रिपोर्ट्स
- (B) प्रक्रिया कौशलों का अवलोकन
- (C) कागज़-पेंसिल टेस्ट
- (D) उपलब्धि टेस्ट

Options :

1. केवल A तथा B
2. केवल C तथा D
3. केवल A, B तथा D
4. केवल A, B तथा C

Question Number : 89 Question Id : 953357157937 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is a formative assessment tool in EVS?

- A. Portfolio
- B. Anecdotal record
- C. Rating scale

D. Observation and recording

Options :

1. A, B & C
2. A, B & D
3. A, C, & D
4. A, B, C & D

Question Number : 89 Question Id : 953357157937 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

निम्न में कौनसा ई.वी.एस. शिक्षण में रचनात्मक आकलन का उपकरण है?

- (A) पोर्टफोलियो
- (B) दृष्टांत अभिलेख (एनॉकडॉटल रिकॉर्ड)
- (C) दर-मापक पैमाना
- (D) अवलोकन एवं रिकॉर्ड लिखना

Options :

1. A,B & C
2. A,B & D
3. A,C & D
4. A,B,C & D

Question Number : 90 Question Id : 953357157938 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“Drawing pictures of animals using fingers and thumb prints”
X Y

In the above line, identify (X) and (Y).

- (A) X is verb and Y is noun
- (B) X is action verb and Y is content
- (C) X is cognitive process and Y is content
- (D) X is content and Y is verb.

Options :

1. B, C and D.
2. A, B and C
3. B, C and D
4. A, C and D

Question Number : 90 Question Id : 953357157938 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Y	X
“अंगुलियों तथा अंगूठे की छाप के उपयोग से पशुओं के	चित्र बनाना।”

उपर्युक्त वाक्यांश में (X) तथा (Y) को पहचानें

- (A) X क्रिया है तथा Y संज्ञा है
 (B) X क्रियापरक क्रिया है तथा Y पाठ्यवस्तु है
 (C) X संज्ञानात्मक क्रिया है तथा Y पाठ्यवस्तु है
 (D) X पाठ्यवस्तु है तथा Y क्रिया है

Options :

1. B, C तथा D
2. A,B तथा C
3. B,C तथा D
4. A,C तथा D

Language I

Section Id :	9533575496
Section Number :	4
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	17
Number of Questions to be attempted :	17
Section Marks :	30
Enable Mark as Answered Mark for Review and Clear Response :	Yes
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	9533579524
Question Shuffling Allowed :	Yes

Question Id : 953357157939 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No

Question Numbers : (91 to 99)

Question Label : Comprehension

নির্দেশ: তলত দিয়া বহুনাখণ্ড মনোযোগেৰে পঢ়ি তাৰ তলত দিয়া বৈকল্পিক প্ৰশ্নসমূহৰ আটাইতকৈ শুদ্ধ উত্তৰটো নিৰ্বাচন কৰা।

শীতকাল আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগেই পৃথিৱীৰ চুকে-কোণে বিয়পি থকা পক্ষী অভয়াৰণ্যসমূহ পৰিণত হয় আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰ বিন্দুত। প্ৰতিটো শীততে হাজাৰ হাজাৰ পৰিভ্ৰমী চৰায়ে হেজাৰ মাইল অতিক্ৰম কৰি অন্বেষণ আৰম্ভ কৰে এখন উমাল ঠাইৰ। প্ৰায়ে বৃহৎ আকাৰেৰে জাকপাতি উৰি যায় চৰাইবোৰ। বং-বিৰঙী চৰাইবোৰ খুবেই দৃষ্টিনন্দন হয়।

পিছে আশ্চৰ্যজনক কথা যে হেজাৰ হেজাৰ মাইল দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰি অহাৰ পাছতো চৰাইবোৰে সঠিকভাৱেই নিজৰ বাহটো চিনাক্ত কৰে। চৰাইৰ দিশৰ সম্পৰ্কে থকা এই নিখুঁত ধাৰণা সঁচাই যথেষ্ট কৌতুহলজনক। চৰাইবোৰে কোনো ধৰণৰ মেপ অধ্যয়ন কৰিব নোৱাৰে, সিহঁতে কম্পাছৰ বিষয়েও নাজানে। তেনে স্থলত সিহঁতকোনে কোনে এনেদৰে দিকনিৰ্দেশনা কৰে যে, সিহঁতে হেজাৰ হেজাৰ মাইল দূৰত্বত অৱস্থিত এখন ঠাই অনায়াসেই চিনাক্ত কৰি উলিয়াব পাৰে? পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ দিশৰ বিষয়ে থকা জ্ঞান বৰ্ণনা কৰিবৰ বাবে ইতিমধ্যে বহুতো মতবাদৰো সহায় লোৱা হৈছে। সম্প্ৰতি বিজ্ঞানীসকলে বিশ্বাস কৰে যে মেগনেট'ৰিচিপচন (Magnetoreception)ৰ সহায়ত চৰাইবোৰে সিহঁতৰ গতিৰ দিশ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

মেগনেট'ৰিচিপচন হৈছে এনে এটা পদ্ধতি, যি পদ্ধতিত চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ পৰিৱৰ্তন ঘটাব পাৰে, এই পৰিৱৰ্তন পৃথিৱীতো হ'ব পাৰে অথবা আন বাহ্যিক চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰটো হ'ব পাৰে। ই জন্তুবোৰক উচ্চতা আৰু দিকনিৰ্ণয়ত সহায় কৰে। বহুতো জন্তুৰেই ভূ-চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ বিষয়ে জ্ঞান থাকে আৰু ইয়াৰ সহায়ত খাদ্য আৰু বাসস্থানৰ বাবে উপযুক্ত স্থানৰ সন্ধান সিহঁতে কৰিব পাৰে। সিহঁতে পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ পৰা কেৱল দিক সম্পৰ্কীয় জ্ঞানেই লাভ নকৰে, বৰঞ্চ সিহঁতে ভৌগোলিক অৱস্থানৰ বিষয়েও জানিব পাৰে। চৰাইৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰত পৰিৱৰ্তন ঘটাব পৰা সামৰ্থ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত কিছুমান ক্ষুদ্ৰ চুম্বকীয় পৰমাণুৱে ক্ৰিয়া কৰে বুলি অনুমান কৰা হয়।

প্ৰাচীন ধাৰণা: অতীতৰে পৰা চৰাইবোৰে এখন উৎকৃষ্ট ঠাইৰ সন্ধানত ইহঁতৰ পাখি সম্প্ৰসাৰিত কৰি আহিছে। প্ৰত্যক্ষদৰ্শীৰ দৃষ্টিৰ পৰা এই কথা সাৰি যাব পৰা নাছিল। আনকি বাইবেল আৰু হোমাৰ, হিৰ'ডটাচৰ লিখনিতো পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। অৱশ্যে তেওঁলোকে ঠাণ্ডা দেশবোৰৰ পৰা প্ৰতিবছৰে চৰাইবোৰ অদৃশ্য হোৱাৰ কাৰণ প্ৰব্ৰজন বুলি ভবা নাছিল। এৰিষ্ট'টলৰ মতে ঠেৰেঙা লগা জাৰৰ বাবে চৰাইবোৰে বাহৰ পৰা নোলাইছিল আৰু সেয়েহে সিহঁতক দেখা পোৱা নগৈছিল। তেওঁ ভাবিছিল যে এই সময়তে কিছুমান চৰায়ে পাখি সলনি কৰি নিজকে আন চৰাইলৈ পৰিৱৰ্তন কৰিছিল। প্ৰব্ৰজনৰ ধাৰণাটো ১৯ শতিকাতহে আলোচনালৈ আহে।

প্ৰব্ৰজনৰ সময়ত প্ৰকৃত দিশ নিৰ্ণয়ৰ বাবে চৰাইবোৰক বিভিন্ন উপাদানে সহায় কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰত, সূৰ্য আৰু তৰাৰ অৱস্থান আদি। কিন্তু বৰ্তমান সময়ৰ বিজ্ঞানীসকলে দৃঢ়ভাৱে বিশ্বাস কৰে যে চৰাইবোৰে চুম্বকীয় কম্পাছৰ সহায়ত পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰ বিচাৰি উলিয়ায় আৰু সিহঁতৰ সঠিক দিশ নিৰ্ণয় কৰি লয়।

Sub questions

Question Number : 91 Question Id : 953357157940 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শীতকালত ঠাণ্ডা দেশবোৰৰ পৰা চৰাইবোৰ নোহোৱা হোৱাৰ কাৰণৰ বিষয়ে কিছুমান প্ৰাচীন ধাৰণা আছিল। তাৰে ভিতৰত তলত উল্লেখ কৰা কোনটো অন্তৰ্গত নহয়?

1. ঠেটুৱৈ ধৰা জাৰৰ কাৰণে চৰাইবোৰ বাহৰ পৰা নোলায়
2. কিছুমান চৰায়ে পাখি সলনি কৰি নিজকে আন চৰাইলৈ পৰিৱৰ্তন কৰিছিল
3. চৰাইবোৰৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ পৰিৱৰ্তন ঘটাব পৰা শক্তি থাকে
4. প্ৰতিবছৰে চৰাইবোৰ অদৃশ্য হোৱাৰ কাৰণ হিচাপে প্ৰাচীন কালত প্ৰব্ৰজন বুলি ভবা হোৱা নাছিল

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 92 Question Id : 953357157941 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

পক্ষী প্ৰব্ৰজনৰ ধাৰণাটো আলোচনাৰ আওতালৈ আহে -

1. ১৯ শতিকাত
2. ১৮ শতিকাত
3. যোৱাটো শতিকাত
4. অতি প্ৰাচীন কালত

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 93 Question Id : 953357157942 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শীতকাল আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগেই বিশ্বৰ বিভিন্ন স্থানত থকা পক্ষী অভয়াৰণ্যসমূহ পৰ্যটকৰ আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰবিন্দুলৈ পৰিণত হোৱাৰ কাৰণ কি?

1. পৰিভ্ৰমী চৰাইবোৰ নিজৰ দেশলৈ উভতি যায়
2. পৰিভ্ৰমী চৰাইবোৰে নিজৰ দেশ এৰি প্ৰব্ৰজন আৰম্ভ কৰে
3. এইসময়ত চাকৰিয়াল লোকসকলৰ কাৰণে শীতকালীন চুটি পোৱাত সুবিধা হয়
4. ঠেৰেঙা লগা শীতৰ কাৰণে চৰাইবোৰ বাহৰ পৰা নোলায়।

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 94 Question Id : 953357157943 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘মেগনেট’বিচিপাচন’ (Magnetoreception)কি?

1. চুম্বকীয় ক্ষেত্রৰ পৰিৱৰ্তন বন্ধ কৰিব পৰা এক পদ্ধতি
2. পক্ষীকুলৰ দিকনিৰ্ণয়ত বাধাৰ সৃষ্টি কৰা এক পদ্ধতি
3. পক্ষীকুলৰ উচ্চতা নিৰ্ণয়ত বাধাৰ সৃষ্টি কৰা এক পদ্ধতি
4. চুম্বকীয় ক্ষেত্রত পৰিৱৰ্তন ঘটাব পৰা এক পদ্ধতি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 95 Question Id : 953357157944 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“সিহঁতে পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্রৰ পৰা কেৱল দিক্ সম্পৰ্কীয় জ্ঞানেই
প্ৰাপ্ত নকৰে, বৰঞ্চ সিহঁতে ভৌগোলিক অৱস্থানৰ বিষয়েও জানিব
পাৰে”।

উদ্ধৃত বাক্যটোৰ ৰেখাংকিত পদটো হৈছে –

1. বিশেষ্য
2. যোজক অব্যয়
3. বিয়োজক অব্যয়
4. বিশেষণ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 96 Question Id : 953357157945 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“অতীতৰে পৰা চৰাইবোৰে এখন উৎকৃষ্ট ঠাইৰ সন্ধানত পাখি
সম্প্ৰসাৰিত কৰি আহিছে”।

উদ্ধৃত বাক্যটোৰ ৰেখাংকিত শব্দকেইটাত ব্যৱহাৰ হোৱা বিভক্তিকেইটা
ক্রমানুসাৰে বাচি উলিওৱা।

1. পঞ্চমী, ষষ্ঠী, সপ্তমী
2. সপ্তমী, পঞ্চমী, তৃতীয়া
3. প্ৰথমা, দ্বিতীয়া, তৃতীয়া
4. পঞ্চমী, প্ৰথমা, সপ্তমী

Options :

1. 1
2. 2

3.3

4.4

Question Number : 97 Question Id : 953357157946 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“হেজাৰ হেজাৰ মাইল দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰি অহাৰ পাছতো পৰিভ্ৰমী
চৰাইবোৰে _ _ _”।

উদ্ধৃত ৰছনাখণ্ডৰ পৰা বাক্যটো সম্পূৰ্ণ কৰা।

1. ভাগৰ অনুভৱ নকৰে
2. ভোক-পিয়াহৰ অনুভৱ নকৰে
3. সঠিকভাৱেই নিজৰ বাহটো চিনাক্ত কৰে
4. সঠিকভাৱেই নিজৰ লগৰীয়া চৰাইবোৰ বিচাৰি উলিয়ায়

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 98 Question Id : 953357157947 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰ বিচাৰি উলিয়াই চৰাইবোৰে দিক নিৰ্ণয় কৰিব
পাৰে বুলি প্ৰথমে কোনে উল্লেখ কৰিছিল?

1. আধুনিক বিজ্ঞানীসকলে
2. এই উল্লেখ প্ৰথমে বাইবেলত পোৱা যায়
3. এৰিষ্টটলে
4. হোমাৰ আৰু হিৰ'ডটাচে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 99 Question Id : 953357157948 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘ভৌগোলিক’ শব্দটোৰ প্ৰত্যয় ভাঙি দেখুওৱা

1. ভৌ + গোলিক
2. ভূ + গোল + ইক্
3. ভূগোল + ইক্
4. ভৌগোল + ইক্

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Id : 953357157939 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No
Question Numbers : (91 to 99)
Question Label : Comprehension

নির্দেশ: তলত দিয়া বহুনাখণ্ড মনোযোগেৰে পঢ়ি তাৰ তলত দিয়া বৈকল্পিক প্ৰশ্নসমূহৰ আটাইতকৈ শুদ্ধ উত্তৰটো নিৰ্বাচন কৰা।

শীতকাল আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগেই পৃথিৱীৰ চুকে-কোণে বিয়পি থকা পক্ষী অভয়াৰণ্যসমূহ পৰিণত হয় আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰ বিন্দুত। প্ৰতিটো শীততে হাজাৰ হাজাৰ পৰিভ্ৰমী চৰায়ে হেজাৰ মাইল অতিক্ৰম কৰি অন্বেষণ আৰম্ভ কৰে এখন উমাল ঠাইৰ। প্ৰায়ে বৃহৎ আকাৰেৰে জাকপাতি উৰি যায় চৰাইবোৰ। বং-বিৰঙী চৰাইবোৰ খুবেই দৃষ্টিনন্দন হয়।

পিছে আশ্চৰ্যজনক কথা যে হেজাৰ হেজাৰ মাইল দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰি অহাৰ পাছতো চৰাইবোৰে সঠিকভাৱেই নিজৰ বাহটো চিনাক্ত কৰে। চৰাইৰ দিশৰ সম্পৰ্কে থকা এই নিখুঁত ধাৰণা সঁচাই যথেষ্ট কৌতুহলজনক। চৰাইবোৰে কোনো ধৰণৰ মেপ অধ্যয়ন কৰিব নোৱাৰে, সিহঁতে কম্পাছৰ বিষয়েও নাজানে। তেনে স্থলত সিহঁতকোনে কোনে এনেদৰে দিকনিৰ্দেশনা কৰে যে, সিহঁতে হেজাৰ হেজাৰ মাইল দূৰত্বত অৱস্থিত এখন ঠাই অনায়াসেই চিনাক্ত কৰি উলিয়াব পাৰে? পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ দিশৰ বিষয়ে থকা জ্ঞান বৰ্ণনা কৰিবৰ বাবে ইতিমধ্যে বহুতো মতবাদৰো সহায় লোৱা হৈছে। সম্প্ৰতি বিজ্ঞানীসকলে বিশ্বাস কৰে যে মেগনেট'ৰিচিপচন (Magnetoreception)ৰ সহায়ত চৰাইবোৰে সিহঁতৰ গতিৰ দিশ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

মেগনেট'ৰিচিপচন হৈছে এনে এটা পদ্ধতি, যি পদ্ধতিত চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ পৰিৱৰ্তন ঘটাব পাৰে, এই পৰিৱৰ্তন পৃথিৱীতো হ'ব পাৰে অথবা আন বাহ্যিক চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰটো হ'ব পাৰে। ই জন্তুবোৰক উচ্চতা আৰু দিকনিৰ্ণয়ত সহায় কৰে। বহুতো জন্তুৰেই ভূ-চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ বিষয়ে জ্ঞান থাকে আৰু ইয়াৰ সহায়ত খাদ্য আৰু বাসস্থানৰ বাবে উপযুক্ত স্থানৰ সন্ধান সিহঁতে কৰিব পাৰে। সিহঁতে পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ পৰা কেৱল দিক সম্পৰ্কীয় জ্ঞানেই লাভ নকৰে, বৰঞ্চ সিহঁতে ভৌগোলিক অৱস্থানৰ বিষয়েও জানিব পাৰে। চৰাইৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰত পৰিৱৰ্তন ঘটাব পৰা সামৰ্থ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত কিছুমান ক্ষুদ্ৰ চুম্বকীয় পৰমাণুৱে ক্ৰিয়া কৰে বুলি অনুমান কৰা হয়।

প্ৰাচীন ধাৰণা: অতীতৰে পৰা চৰাইবোৰে এখন উৎকৃষ্ট ঠাইৰ সন্ধানত ইহঁতৰ পাখি সম্প্ৰসাৰিত কৰি আহিছে। প্ৰত্যক্ষদৰ্শীৰ দৃষ্টিৰ পৰা এই কথা সাৰি যাব পৰা নাছিল। আনকি বাইবেল আৰু হোমাৰ, হিৰ'ডটাচৰ লিখনিতো পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। অৱশ্যে তেওঁলোকে ঠাণ্ডা দেশবোৰৰ পৰা প্ৰতিবছৰে চৰাইবোৰ অদৃশ্য হোৱাৰ কাৰণ প্ৰব্ৰজন বুলি ভবা নাছিল। এৰিষ্ট'টলৰ মতে ঠেৰেঙা লগা জাৰৰ বাবে চৰাইবোৰে বাহৰ পৰা নোলাইছিল আৰু সেয়েহে সিহঁতক দেখা পোৱা নগৈছিল। তেওঁ ভাবিছিল যে এই সময়তে কিছুমান চৰায়ে পাখি সলনি কৰি নিজকে আন চৰাইলৈ পৰিৱৰ্তন কৰিছিল। প্ৰব্ৰজনৰ ধাৰণাটো ১৯ শতিকাতহে আলোচনালৈ আহে।

প্ৰব্ৰজনৰ সময়ত প্ৰকৃত দিশ নিৰ্ণয়ৰ বাবে চৰাইবোৰক বিভিন্ন উপাদানে সহায় কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰত, সূৰ্য আৰু তৰাৰ অৱস্থান আদি। কিন্তু বৰ্তমান সময়ৰ বিজ্ঞানীসকলে দৃঢ়ভাৱে বিশ্বাস কৰে যে চৰাইবোৰে চুম্বকীয় কম্পাছৰ সহায়ত পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰ বিচাৰি উলিয়ায় আৰু সিহঁতৰ সঠিক দিশ নিৰ্ণয় কৰি লয়।

Sub questions

Question Number : 91 Question Id : 953357157940 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শীতকালত ঠাণ্ডা দেশবোৰৰ পৰা চৰাইবোৰ নোহোৱা হোৱাৰ কাৰণৰ বিষয়ে কিছুমান প্ৰাচীন ধাৰণা আছিল। তাৰে ভিতৰত তলত উল্লেখ কৰা কোনটো অন্তৰ্গত নহয়?

1. ঠেটুৱৈ ধৰা জাৰৰ কাৰণে চৰাইবোৰ বাহৰ পৰা নোলায়
2. কিছুমান চৰায়ে পাখি সলনি কৰি নিজকে আন চৰাইলৈ পৰিৱৰ্তন কৰিছিল
3. চৰাইবোৰৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰৰ পৰিৱৰ্তন ঘটাব পৰা শক্তি থাকে
4. প্ৰতিবছৰে চৰাইবোৰ অদৃশ্য হোৱাৰ কাৰণ হিচাপে প্ৰাচীন কালত প্ৰব্ৰজন বুলি ভবা হোৱা নাছিল

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 92 Question Id : 953357157941 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

পক্ষী প্ৰব্ৰজনৰ ধাৰণাটো আলোচনাৰ আওতালৈ আহে -

1. ১৯ শতিকাত
2. ১৮ শতিকাত
3. যোৱাটো শতিকাত
4. অতি প্ৰাচীন কালত

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 93 Question Id : 953357157942 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শীতকাল আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগেই বিশ্বৰ বিভিন্ন স্থানত থকা পক্ষী অভয়াৰণ্যসমূহ পৰ্যটকৰ আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰবিন্দুলৈ পৰিণত হোৱাৰ কাৰণ কি?

1. পৰিভ্ৰমী চৰাইবোৰ নিজৰ দেশলৈ উভতি যায়
2. পৰিভ্ৰমী চৰাইবোৰে নিজৰ দেশ এৰি প্ৰব্ৰজন আৰম্ভ কৰে
3. এইসময়ত চাকৰিয়াল লোকসকলৰ কাৰণে শীতকালীন চুটি পোৱাত সুবিধা হয়
4. ঠেৰেঙা লগা শীতৰ কাৰণে চৰাইবোৰ বাহৰ পৰা নোলায়।

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 94 Question Id : 953357157943 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘মেগনেট’বিচিপাচন’ (Magnetoreception)কি?

1. চুম্বকীয় ক্ষেত্রৰ পৰিৱৰ্তন বন্ধ কৰিব পৰা এক পদ্ধতি
2. পক্ষীকুলৰ দিকনিৰ্ণয়ত বাধাৰ সৃষ্টি কৰা এক পদ্ধতি
3. পক্ষীকুলৰ উচ্চতা নিৰ্ণয়ত বাধাৰ সৃষ্টি কৰা এক পদ্ধতি
4. চুম্বকীয় ক্ষেত্রত পৰিৱৰ্তন ঘটাব পৰা এক পদ্ধতি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 95 Question Id : 953357157944 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“সিহঁতে পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্রৰ পৰা কেৱল দিক্ সম্পৰ্কীয় জ্ঞানেই
প্ৰাপ্ত নকৰে, বৰঞ্চ সিহঁতে ভৌগোলিক অৱস্থানৰ বিষয়েও জানিব
পাৰে”।

উদ্ধৃত বাক্যটোৰ ৰেখাংকিত পদটো হৈছে –

1. বিশেষ্য
2. যোজক অব্যয়
3. বিয়োজক অব্যয়
4. বিশেষণ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 96 Question Id : 953357157945 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“অতীতৰে পৰা চৰাইবোৰে এখন উৎকৃষ্ট ঠাইৰ সন্ধানত পাখি
সম্প্ৰসাৰিত কৰি আহিছে”।

উদ্ধৃত বাক্যটোৰ ৰেখাংকিত শব্দকেইটাত ব্যৱহাৰ হোৱা বিভক্তিকেইটা
ক্রমানুসাৰে বাচি উলিওৱা।

1. পঞ্চমী, ষষ্ঠী, সপ্তমী
2. সপ্তমী, পঞ্চমী, তৃতীয়া
3. প্ৰথমা, দ্বিতীয়া, তৃতীয়া
4. পঞ্চমী, প্ৰথমা, সপ্তমী

Options :

1. 1
2. 2

3.3

4.4

Question Number : 97 Question Id : 953357157946 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“হেজাৰ হেজাৰ মাইল দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰি অহাৰ পাছতো পৰিভ্ৰমী
চৰাইবোৰে _ _ _”।

উদ্ধৃত ৰছনাখণ্ডৰ পৰা বাক্যটো সম্পূৰ্ণ কৰা।

1. ভাগৰ অনুভৱ নকৰে
2. ভোক-পিয়াহৰ অনুভৱ নকৰে
3. সঠিকভাৱেই নিজৰ বাহটো চিনাক্ত কৰে
4. সঠিকভাৱেই নিজৰ লগৰীয়া চৰাইবোৰ বিচাৰি উলিয়ায়

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 98 Question Id : 953357157947 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

পৃথিৱীৰ চুম্বকীয় ক্ষেত্ৰ বিচাৰি উলিয়াই চৰাইবোৰে দিক নিৰ্ণয় কৰিব
পাৰে বুলি প্ৰথমে কোনে উল্লেখ কৰিছিল?

1. আধুনিক বিজ্ঞানীসকলে
2. এই উল্লেখ প্ৰথমে বাইবেলত পোৱা যায়
3. এৰিষ্টটলে
4. হোমাৰ আৰু হিৰ'ডটাচে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 99 Question Id : 953357157948 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘ভৌগোলিক’ শব্দটোৰ প্ৰত্যয় ভাঙি দেখুওৱা

1. ভৌ + গোলিক
2. ভূ + গোল + ইক্
3. ভূগোল + ইক্
4. ভৌগোল + ইক্

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Sub-Section Number :

2

Sub-Section Id :

9533579525

Question Shuffling Allowed :

Yes

Question Id : 953357157949 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No

Question Numbers : (100 to 105)

Question Label : Comprehension

নিৰ্দেশ: নিম্নোক্ত পদ্য/পদ্যাংশৰ তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ আটাইতকৈ উপযুক্ত
বিকল্পটো বাচি উলিওৱা।

মৰম ভিখাৰী মই   বিশ্ব-ভাণ্ডাৰত

খুজিছিলোঁ অন্তৰৰ দান,

গৰল উদ্ভৱ হ'ল   সিদ্ধু মছনত

অমৃতৰ নাপালোঁ সন্ধান।

উদ্দাম বাসনা ল'ই   স্বৰ্ণমুগ খেদি

সংসাৰত ভ্ৰমিলোঁ কিমান,

দুৰ্জয় লালসা তেও   নুগুচিল মোৰ

ব্যৰ্থ হ'ল লক্ষভেদী বাণ।

মৰ্মাহত ব্যথাহত   দুৰ্বহ জীৱন

আছে মোৰ আৱৰ্তত ঘূৰি,

স্পন্দনত তন্দ্ৰাতুৰ   দুৰ্বল চিত্তৰ

জড়তাই নিছে সংজ্ঞা হৰি।

ব্যথাৰ সহস্ৰ জ্বালা   ব্যৰ্থতাৰ গ্লানি

বুকু পোৰা তপত উচ্ছ্বাস,

কোনো গুচাব মোৰ   কোনোবা শনিব

আৰব্যৰ স্বপ্ন উপন্যাস?

Sub questions

Question Number : 100 Question Id : 953357157950 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘আৰব্যাৰ স্বপ্ন উপন্যাস’ বুলি কওঁতে কবিয়ে কিহৰ প্ৰসংগৰ
উল্লেখ কৰিছে?

1. সপোনৰ উপন্যাসৰ
2. আৰব দেশৰ
3. এহেজাৰ এনিশাৰ সাধু
4. অৰণ্য আৰু স্বৰ্ণমৃগৰ উল্লেখ থকা কাল্পনিক প্ৰসংগ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 101 Question Id : 953357157951 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“মৰ্মাহত ব্যথাহত দুৰ্বহ জীৱন/আছে মোৰ আৱৰ্তত ঘূৰি” _____ এই
পদ্যাংশত প্ৰয়োগ হোৱা কাব্যলংকাৰবিধ হৈছে –

1. ৰূপক
2. উপমা
3. অনুপ্ৰাস
4. চিত্ৰকল্প

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 102 Question Id : 953357157952 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘স্বৰ্ণমৃগ খেদি’ৰ সমাৰ্থসূচক মৰ্মাৰ্থ হ’ব –

1. সোণৰ হৰিণ গঢ়া
2. সোণৰ হৰিণ খেদা
3. মৰুদ্যান স্থাপন কৰা
4. মৰীচিকা খেদা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 103 Question Id : 953357157953 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

বিশ্ব-ভাণ্ডারত কবিয়ে কি বিচাৰিছিল?

1. আন্তৰিক মৰম
2. গৰল
3. সোণৰ হৰিণ
4. উদ্দাম বাসনা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 104 Question Id : 953357157954 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

কবির সংজ্ঞা কোনে বা কিহে হৰি নিছে?

1. দুৰ্জয় লালসাই
2. ব্যথাৰ সহস্র জ্বলাই
3. ব্যৰ্থতাই
4. জড়তাই

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 105 Question Id : 953357157955 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'ব্যৰ্থ' শব্দটোৰ বিপৰীতৰ্থক শব্দটো হৈছে –

1. ব্যৰ্থতা
2. ব্যথা
3. সফল
4. বিফল

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Id : 953357157949 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No

Question Numbers : (100 to 105)

Question Label : Comprehension

নিৰ্দেশ: নিম্নোক্ত পদ্য/পদ্যাংশৰ তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্পটো বাচি উলিওৱা।

মৰম ভিখাৰী মই   বিশ্ব-ভাণ্ডাৰত
খুজিছিলোঁ অন্তৰৰ দান,
গৰল উত্তৰ হ'ল   সিন্ধু মছনত
অমৃতৰ নাপালোঁ সন্ধান।

উদ্দাম বাসনা ল'ই   স্বৰ্ণমৃগ খেদি
সংসাৰত ভ্ৰমিলোঁ কিমান,
দুৰ্জয় লালসা তেও   নুগুচিল মোৰ
ব্যৰ্থ হ'ল লক্ষভেদী বাণ।

মৰ্মাহত ব্যথাহত   দুৰ্বহ জীৱন
আছে মোৰ আৱৰ্তত ঘূৰি,
স্পন্দনত তন্দ্ৰাতুৰ   দুৰ্বল চিত্তৰ
জড়তাই নিছে সংজ্ঞা হৰি।

ব্যথাৰ সহস্ৰ জ্বালা   ব্যৰ্থতাৰ গ্লানি
বুকু পোৰা তপত উচ্ছ্বাস,
কোনোবা গুচাব মোৰ   কোনোবা শনিব
আৰব্যাৰ স্বপ্ন উপন্যাস?

Sub questions

Question Number : 100 Question Id : 953357157950 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'আৰব্যাৰ স্বপ্ন উপন্যাস' বুলি কওঁতে কবিয়ে কিহৰ প্ৰসংগৰ উল্লেখ কৰিছে?

1. সপোনৰ উপন্যাসৰ
2. আৰব দেশৰ
3. এহেজাৰ এনিশাৰ সাধু
4. অৰণ্য আৰু স্বৰ্ণমৃগৰ উল্লেখ থকা কাল্পনিক প্ৰসংগ

Options :

1. 1
2. 2

3.3

4.4

Question Number : 101 Question Id : 953357157951 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“মৰ্মাহত ব্যথাহত দুৰ্বহ জীৱন/আছে মোৰ আৱৰ্তত ঘূৰি” _____ এই
পদ্যাংশত প্ৰয়োগ হোৱা কাব্যলংকাৰবিধ হৈছে –

1. ৰূপক
2. উপমা
3. অনুপ্ৰাস
4. চিত্ৰকল্প

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 102 Question Id : 953357157952 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘স্বৰ্ণমৃগ খেদি’ৰ সমাৰ্থসূচক মৰ্মাৰ্থ হ’ব –

1. সোণৰ হৰিণ গঢ়া
2. সোণৰ হৰিণ খেদা
3. মৰুদ্যান স্থাপন কৰা
4. মৰীচিকা খেদা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 103 Question Id : 953357157953 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

বিশ্ব-ভাণ্ডাৰত কবিয়ে কি বিচাৰিছিল?

1. আন্তৰিক মৰম
2. গৰল
3. সোণৰ হৰিণ
4. উদ্দাম বাসনা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 104 Question Id : 953357157954 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

কবিৰ সংজ্ঞা কোনে বা কিহে হৰি নিছে?

1. দুৰ্জয় লালসাই
2. ব্যথাৰ সহস্ৰ জ্বালাই
3. ব্যৰ্থতাই
4. জড়তাই

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 105 Question Id : 953357157955 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘ব্যৰ্থ’ শব্দটোৰ বিপৰীতৰ্থক শব্দটো হৈছে –

1. ব্যৰ্থতা
2. ব্যথা
3. সফল
4. বিফল

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Sub-Section Number :

3

Sub-Section Id :

9533579526

Question Shuffling Allowed :

Yes

Question Number : 106 Question Id : 953357157956 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিশুবোৰ কেনেধৰণৰ কাৰ্যৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হয়?

1. প্ৰাপ্তবয়স্কই আঁচনি কৰা কাৰ্যবোৰৰ প্ৰতি
2. শিশুৱে আঁচনি কৰা কাৰ্যবোৰৰ প্ৰতি
3. যিবোৰ কাৰ্য শিশুহঁতৰ কাৰণে অৰ্থবহ হয়
4. যিবোৰ কাৰ্য শিক্ষকসকলৰ কাৰণে অৰ্থবহ হয়

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 106 Question Id : 953357157956 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিশুবোৰ কেনেধৰণৰ কাৰ্যৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হয়?

1. প্ৰাপ্তবয়স্কই আঁচনি কৰা কাৰ্যবোৰৰ প্ৰতি
2. শিশুৱে আঁচনি কৰা কাৰ্যবোৰৰ প্ৰতি
3. যিবোৰ কাৰ্য শিশুহঁতৰ কাৰণে অৰ্থবহ হয়
4. যিবোৰ কাৰ্য শিক্ষকসকলৰ কাৰণে অৰ্থবহ হয়

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 107 Question Id : 953357157957 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত খেলা-ধূলা বা আন কোনো কাৰ্যৰ নিৰ্দেশৰ কাৰণে ভাষাৰ মাধ্যম কি হোৱা উচিত?

1. শিশুৰ ঘৰৰ ভাষা বা মাতৃভাষা
2. দ্বিতীয় ভাষা বা ইংৰাজী
3. স্কুলখনৰ ভাষা বা ৰাজ্যভাষা
4. শিক্ষকজনৰ ভাষা বা নিৰ্দেশৰ মাধ্যম ভাষা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 107 Question Id : 953357157957 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত খেলা-ধূলা বা আন কোনো কাৰ্যৰ নিৰ্দেশৰ কাৰণে ভাষাৰ মাধ্যম কি হোৱা উচিত?

1. শিশুৰ ঘৰৰ ভাষা বা মাতৃভাষা
2. দ্বিতীয় ভাষা বা ইংৰাজী
3. স্কুলখনৰ ভাষা বা ৰাজ্যভাষা
4. শিক্ষকজনৰ ভাষা বা নিৰ্দেশৰ মাধ্যম ভাষা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 108 Question Id : 953357157958 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

তলত দিয়া উক্তিটোৰ ক্ষেত্ৰত কোনটো বিকল্প শুদ্ধ নহয়?

“ওমলা পদ্য, গীত আৰু ছন্দোবদ্ধ পাঠ আদিৰ দ্বাৰা শিশুৱে ___”

1. শব্দ আৰু বাক্যৰ গঠন মনত ৰাখে
2. উচ্চাৰণৰ অনুশীলন কৰে
3. পাঠৰ মাধ্যমেৰে ব্যাকৰণ শিকে
4. শব্দসম্ভাৰ বৃদ্ধি কৰে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 108 Question Id : 953357157958 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

তলত দিয়া উক্তিটোৰ ক্ষেত্ৰত কোনটো বিকল্প শুদ্ধ নহয়?

“ওমলা পদ্য, গীত আৰু ছন্দোবদ্ধ পাঠ আদিৰ দ্বাৰা শিশুৱে ___”

1. শব্দ আৰু বাক্যৰ গঠন মনত ৰাখে
2. উচ্চাৰণৰ অনুশীলন কৰে
3. পাঠৰ মাধ্যমেৰে ব্যাকৰণ শিকে
4. শব্দসম্ভাৰ বৃদ্ধি কৰে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 109 Question Id : 953357157959 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিক্ষকে শিশুহঁতৰ মূল্যায়ন কিয় কৰে?

1. শ্ৰেণীটোত আটাইতকৈ ভালকৈ ভাষাৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিছে সেয়া জানিবলৈ
2. শিশুহঁতৰ মাজত শিকন পাৰ্থক্য বা কি আসোঁৱাহ ৰৈ গৈছে জানিবলৈ
3. শিশুহঁতে সিহঁতৰ শিকন প্ৰক্ৰিয়া আগবঢ়াই নিয়াত সহায় কৰিবলৈ আঁচনি কৰিবৰ কাৰণে
4. শ্ৰেণীটোৰ এটি শিশুক আন এটিৰ সৈতে তুলনা কৰিবৰ কাৰণে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 109 Question Id : 953357157959 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিক্ষকে শিশুহঁতৰ মূল্যায়ন কিয় কৰে?

1. শ্ৰেণীটোত আটাইতকৈ ভালকৈ ভাষাৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিছে সেয়া জানিবলৈ
2. শিশুহঁতৰ মাজত শিকন পাৰ্থক্য বা কি আসোঁৱাহ বৈ গৈছে জানিবলৈ
3. শিশুহঁতে সিহঁতৰ শিকন প্ৰক্ৰিয়া আগবঢ়াই নিয়াত সহায় কৰিবলৈ আঁচনি কৰিবৰ কাৰণে
4. শ্ৰেণীটোৰ এটি শিশুক আন এটিৰ সৈতে তুলনা কৰিবৰ কাৰণে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 110 Question Id : 953357157960 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

দ্বিভাষী শিশুৱে এটা ভাষাত কথা কওঁতে প্ৰায়ে আনটো ভাষাৰ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে। এই প্ৰক্ৰিয়াটো হৈছে –

1. ভাষা সঞ্চৰণ (Code switching)
2. ভাষা মিশ্ৰণ (Code mixing)
3. বহুভাষিকতা (Multilinguliam)
4. দক্ষতা স্তৰ (Competency level)

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 110 Question Id : 953357157960 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

দ্বিভাষী শিশুৱে এটা ভাষাত কথা কওঁতে প্ৰায়ে আনটো ভাষাৰ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে। এই প্ৰক্ৰিয়াটো হৈছে –

1. ভাষা সঞ্চৰণ (Code switching)
2. ভাষা মিশ্ৰণ (Code mixing)
3. বহুভাষিকতা (Multilinguliam)
4. দক্ষতা স্তৰ (Competency level)

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 111 Question Id : 953357157961 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিশুৱে আখৰ লিখাৰ যাত্ৰাৰ আৰম্ভ কৰে কিছুমান আঁচ আদি আঁকি। এই কাৰ্য হৈছে –

1. ছবি অঁকা
2. আঁক-বাক কৰা
3. লিখন
4. বানান আৱিষ্কাৰ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 111 Question Id : 953357157961 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিশুৱে আখৰ লিখাৰ যাত্ৰাৰ আৰম্ভ কৰে কিছুমান আঁচ আদি আঁকি। এই কাৰ্য হৈছে –

1. ছবি অঁকা
2. আঁক-বাক কৰা
3. লিখন
4. বানান আৱিষ্কাৰ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 112 Question Id : 953357157962 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

তলত দিয়া কোনটো কাৰ্যই শিশুক আগলৈ হাতৰ আখৰ ভাল কৰাত সহায় কৰে?

1. আলমাৰীত কাপোৰ জপা
2. কিবা বস্তু বিয়পোৱা বা পেলোৱা
3. লাঠিৰ টুকুৰা কিছুমান বোটলা
4. বচীত মনি ভৰোৱা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 112 Question Id : 953357157962 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

তলত দিয়া কোনটো কাৰ্যই শিশুক আগলৈ হাতৰ আখৰ ভাল কৰাত সহায় কৰে?

1. আলমাৰীত কাপোৰ জপা
2. কিবা বস্তু বিয়পোৱা বা পেলোৱা
3. লাঠিৰ টুকুৰা কিছুমান বোটলা
4. বচীত মনি ভৰোৱা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 113 Question Id : 953357157963 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ভাষাৰ কিতাপ এখনত চিত্ৰ সংযোজন কৰা কাৰ্য তলত উল্লেখ কৰা কোনটোৰ কাৰণে আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ?

1. অচিনাকি আৰু মনত ৰাখিবলগীয়া প্ৰসংগবোৰৰ ক্ষেত্ৰত চিত্ৰই সহায় কৰে
2. শিকাৰুৱে চৌপাশে দেখা আৰু শুনাবোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কৰাত চিত্ৰই সহায় কৰে
3. শিকাৰুৰ দৃশ্য সাক্ষৰতা (Visual literacy)
4. চিত্ৰাংকন কৰোঁতাজনৰ আৰু শিক্ষকজনৰ কলা আৰু ৰসবোধৰ শলাগ লোৱাত সহায় কৰে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 113 Question Id : 953357157963 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ভাষাৰ কিতাপ এখনত চিত্ৰ সংযোজন কৰা কাৰ্য তলত উল্লেখ কৰা কোনটোৰ কাৰণে আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ?

1. অচিনাকি আৰু মনত ৰাখিবলগীয়া প্ৰসংগবোৰৰ ক্ষেত্ৰত চিত্ৰই সহায় কৰে
2. শিকাৰুৱে চৌপাশে দেখা আৰু শুনাবোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কৰাত চিত্ৰই সহায় কৰে
3. শিকাৰুৰ দৃশ্য সাক্ষৰতা (Visual literacy)
4. চিত্ৰাংকন কৰোঁতাজনৰ আৰু শিক্ষকজনৰ কলা আৰু ৰসবোধৰ শলাগ লোৱাত সহায় কৰে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 114 Question Id : 953357157964 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

সাধুবোৰে শিশুৰ ভাষা শিকাৰ প্ৰক্ৰিয়াটো উপভোগ্য কৰি তোলে আৰু সিহঁতৰ _____ ৰ পোষণ কৰে।

1. সাহিত্য প্ৰশংসাবোধ
2. ভাষাৰ গঠন
3. জীৱন দক্ষতা
4. গতিবোধন দক্ষতা (Kinaesthetic skills)

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 114 Question Id : 953357157964 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

সাধুবোৰে শিশুৰ ভাষা শিকাৰ প্ৰক্ৰিয়াটো উপভোগ্য কৰি তোলে আৰু সিহঁতৰ _____ ৰ পোষণ কৰে।

1. সাহিত্য প্ৰশংসাবোধ
2. ভাষাৰ গঠন
3. জীৱন দক্ষতা
4. গতিবোধন দক্ষতা (Kinaesthetic skills)

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 115 Question Id : 953357157965 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“ভাষা শিকাৰ বা আহৰণৰ কাৰণে শিশুবোৰ জৈৱিকভাৱে নিয়োজিত আৰু আন জৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াবোৰ বিকশিত হোৱাৰ দৰেই ভাষাও শিশুৰ মাজত বিকশিত হয়”।

--- এই উক্তিটো কোনজন ভাষাবিদৰ?

1. বি এফ স্কি
2. নৌম চমস্কী
3. লিভ্‌ ৱাইগটস্কী
4. জঁ পীয়াঁষে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 115 Question Id : 953357157965 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“ভাষা শিকাৰ বা আহৰণৰ কাৰণে শিশুবোৰ জৈৱিকভাৱে নিয়োজিত আৰু আন জৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াবোৰ বিকশিত হোৱাৰ দৰেই ভাষাও শিশুৰ মাজত বিকশিত হয়”।

--- এই উক্তিটো কোনজন ভাষাবিদৰ?

1. বি এফ স্কি
2. নৌম চমস্কী
3. লিভ্‌ ৱাইগটস্কী
4. জঁ পীয়াঁযে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 116 Question Id : 953357157966 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ফলপ্ৰসূভাৱে ব্যাকৰণ শিকোৱাৰ ক্ষেত্ৰত তলত উল্লেখ কৰা কোনটো শুদ্ধ নহয়?

1. সঠিক যোগাযোগৰ কাৰণে ব্যাকৰণৰ ৰূপটো ব্যৱহাৰ কৰা
2. পাঠ্য প্ৰসংগ অনুসৰি ব্যাকৰণৰ প্ৰাসংগিক নিয়মসমূহ সমৰ্থন কৰা
3. বাস্তৱ পৰিৱেশৰ যোগাযোগত ব্যাকৰণৰ ৰূপ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া
4. অনুশীলনৰ দ্বাৰা ব্যাকৰণৰ সূত্ৰসমূহ মুখস্থ কৰি ব্যাকৰণ শিকা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 116 Question Id : 953357157966 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ফলপ্ৰসূভাৱে ব্যাকৰণ শিকোৱাৰ ক্ষেত্ৰত তলত উল্লেখ কৰা কোনটো শুদ্ধ নহয়?

1. সঠিক যোগাযোগৰ কাৰণে ব্যাকৰণৰ ৰূপটো ব্যৱহাৰ কৰা
2. পাঠ্য প্ৰসংগ অনুসৰি ব্যাকৰণৰ প্ৰাসংগিক নিয়মসমূহ সমৰ্থন কৰা
3. বাস্তৱ পৰিৱেশৰ যোগাযোগত ব্যাকৰণৰ ৰূপ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া
4. অনুশীলনৰ দ্বাৰা ব্যাকৰণৰ সূত্ৰসমূহ মুখস্থ কৰি ব্যাকৰণ শিকা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 117 Question Id : 953357157967 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

সাক্ষৰতা আহৰণৰ কাৰণে তলত দিয়া কোনটোত পাৰ্গত হোৱা উচিত?

1. ধ্বনিগত সচেতনতা আৰু অনৰ্গলতা
2. দৃশ্য শব্দসম্ভাৰ আৰু সজ্জা চিহ্নিতকৰণ
3. বিসংকেতীকৰণ (decoding) আৰু ভাষাৰ অৱবোধন (comprehension)
4. শুদ্ধতা আৰু ধ্বনিগত অৱবোধন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 117 Question Id : 953357157967 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

সাক্ষৰতা আহৰণৰ কাৰণে তলত দিয়া কোনটোত পাৰ্গত হোৱা উচিত?

1. ধ্বনিগত সচেতনতা আৰু অনৰ্গলতা
2. দৃশ্য শব্দসম্ভাৰ আৰু সজ্জা চিহ্নিতকৰণ
3. বিসংকেতীকৰণ (decoding) আৰু ভাষাৰ অৱবোধন (comprehension)
4. শুদ্ধতা আৰু ধ্বনিগত অৱবোধন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 118 Question Id : 953357157968 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিক্ষাত ভাষা শিকন প্ৰক্ৰিয়াটোৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰিবলৈ প্ৰযুক্তিৰ কৰা কাৰ্যকৰণ কোৱা হয় _____

1. IT (তথ্য প্ৰযুক্তি বিদ্যা)
2. ICT
3. তথ্যমূলক প্ৰযুক্তি
4. যোগযোগ প্ৰযুক্তি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 118 Question Id : 953357157968 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিক্ষাত ভাষা শিকন প্ৰক্ৰিয়াটোৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰিবলৈ প্ৰযুক্তিৰ কৰা কাৰ্যক কোৱা হয় _____

1. IT (তথ্য প্ৰযুক্তি বিদ্যা)
2. ICT
3. তথ্যমূলক প্ৰযুক্তি
4. যোগযোগ প্ৰযুক্তি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 119 Question Id : 953357157969 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিক্ষাৰ্থীৰ শিকনৰ মূল্যায়নৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা মান নিৰ্ধাৰক তালিকাক কি বুলি জনা যায়?

1. ৰব্ৰিক্ছ
2. চেকলিষ্ট
3. উদ্ভাৱক বা উদ্ভাৱন কৌশল
4. ৰেটিং স্কেল

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 119 Question Id : 953357157969 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

শিক্ষাৰ্থীৰ শিকনৰ মূল্যায়নৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা মান নিৰ্ধাৰক তালিকাক কি বুলি জনা যায়?

1. ৰব্ৰিক্ছ
2. চেকলিষ্ট
3. উদ্ভাৱক বা উদ্ভাৱন কৌশল
4. ৰেটিং স্কেল

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 120 Question Id : 953357157970 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ব্যকৰণৰ অনুবাদ পদ্ধতিয়ে তলত দিয়া কোনটোত অধিক গুৰুত্ব দিয়ে?

1. শুদ্ধতা
2. অনৰ্গলতা
3. সঠিকতা
4. উচ্চাৰণ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 120 Question Id : 953357157970 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ব্যকৰণৰ অনুবাদ পদ্ধতিয়ে তলত দিয়া কোনটোত অধিক গুৰুত্ব দিয়ে?

1. শুদ্ধতা
2. অনৰ্গলতা
3. সঠিকতা
4. উচ্চাৰণ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Language II

Section Id :	9533575497
Section Number :	5
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	17
Number of Questions to be attempted :	17
Section Marks :	30
Enable Mark as Answered Mark for Review and Clear Response :	Yes
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	9533579527
Question Shuffling Allowed :	Yes

Question Id : 953357157971 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No

Question Numbers : (121 to 128)

Question Label : Comprehension

নির্দেশ: নিম্নলিখিত গদ্যাংশটি পড়ে সংশ্লিষ্ট প্রশ্নগুলির সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বাইশ বছর বয়সে সুরপ্রিয় বিপত্নীক হয়েছিল। এখন তার ত্রিশ বছর বয়স। মা-বাপ না থাকলেও মাসি-পিসির দল বাড়িতে গিজগিজ করছে। তাঁদেরই আগ্রহে তাকে আবার দ্বিতীয়বার দার পরিগ্রহ করতে হল।

সুরপ্রিয়র দ্বিতীয়ার নাম নিভা অর্থাৎ নিভাননী অর্থাৎ ইন্দুনিভাননী। সুধা ও নিভার মধ্যে কোনো মিলই নাই। সুধা ছিল গরীবের মেয়ে, সংসারে তার তেমন আপনার কেউ ছিল না। নিভা বড়োলোকের মেয়ে, তার সবই আছে। সুধা ছিল ধীর স্থির সংযতবাক, নিভার উচ্ছল কলহাস্যে জমিদার-বাড়ি মুখর। কী ভালো লাগে আর কী ভালো লাগে না, সেকথা সুধা কোনোদিন মুখ ফুটে বলেনি। নিভার পছন্দ-অপছন্দ অত্যন্ত বেশি মাত্রায় স্পষ্ট। সুধার ছিল শ্যামবর্ণ, নিভা উজ্জ্বল সুবর্ণ-গৌরী। সুধার চোখ মুখ নাক কান ছিল প্রতিমার মতন সুন্দর, তাকে দেখলে কমলবাসিনী বলে ভ্রম হত, নিভার মুখ দেখলে এদেশের লোকের ভ্রম হবে সে নিপ্লনবাসিনী, আর জাপানিদের মনে হবে, সে ভারতবাসিনী। সুধাকে দেখলে মনে হত পর্বতসানুদেশে যেন সে ক্ষীণা পাহাড়ে নদী, অতি সন্তর্পণে ধরণীর বুকের ওপর দিয়ে ঝিরঝির করে বয়ে চলেছে। উষ্ণ বায়ু তাকে শোষণ করছে, ধরণী তাকে শোষণ করছে – কখন কোথায় তার অস্তিত্ব মুছে যাবে, তা সে যানে না, কিন্তু সে নিতাই প্রস্তুত। নিভা যেন কুলপ্লাবিনী কীর্তিনাশা, আপনার প্রাণশক্তিতে আত্মহারা।

ফুলশয্যার রাত্রে নিভা যখন কাছে এল, তখন সুরপ্রিয় তার সঙ্গে কথা কইতে পারলে না। তার মনে পড়তে লাগল, বছর দশেক আগে এইরকম ফুলের বিছানায় সুধা এসেছিল তার পাশে, তখন তার উনিশ বছর বয়স। জীবন ছিল একটা বিরাট রামধনুর ফ্রেমে আঁটা কল্পচিত্র। আজ তার ত্রিশ বছর বয়স হয়েছে, অভিজ্ঞতার অশ্রুধারায় রামধনুর অনেক রঙই মলিন হয়েছে। হঠাৎ তার চিন্তাকে চমকে দিয়ে নিভা বললে, কি গো, আমার সঙ্গে কথা কইবে না? আমাকে বুঝি পছন্দ হয়নি? আবেগে সুরপ্রিয় তাকে আলিঙ্গনে বেঁধে ফেলল।

Sub questions

Question Number : 121 Question Id : 953357157972 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিচে দেওয়া কোন নামটি সুরপ্রিয়র দ্বিতীয়া স্ত্রীর নাম নয়?

1. নিভা
2. সুধা
3. নিভাননী
4. ইন্দুনিভাননী

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 122 Question Id : 953357157973 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিভার বর্ণনায় নীচের কোন বিশেষণটি প্রযোজ্য?

1. ধীর
2. সংযত-বাক্
3. শ্যামবর্ণা
4. কাঞ্চনবর্ণা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 123 Question Id : 953357157974 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

সুধাকে কীসের সঙ্গে তুলনা করা হয়েছে?

1. নিপ্পনবাসিনী
2. উষ্ণ বায়ু
3. ক্ষীণ পাহাড়ি নদী
4. শোষিত ধরণী

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 124 Question Id : 953357157975 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিম্নলিখিত কোন বিবৃতিটি সত্য নয়?

1. সুধা স্থির; নিভা উচ্ছল
2. নিভা সংযত-বাক্; সুধা মুখরা
3. সুধা শ্যামবর্ণা; নিভা গৌরবর্ণা
4. সুধা গরিবের মেয়ে; নিভা বড়োলোকের মেয়ে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 125 Question Id : 953357157976 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘অভিজ্ঞতার অশ্রুধারায় রামধনুর অনেক রঙই মলিন হয়েছে।’ – কোন

ঘটনার অভিজ্ঞতা সুরপ্রিয়র কাছে দুঃখজনক ছিল?

1. সুধার মৃত্যু
2. নিভার মুখরা স্বভাব
3. সুধার পিতার আর্থিক অস্বচ্ছলতা
4. নিভার শ্যামবর্ণ

Options :

1. 1

2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 126 Question Id : 953357157977 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘বিপত্নীক’ বলতে এমন পুরুষ বোঝায়, যার –

1. দ্বিতীয়বার বিয়ে হয়েছে
2. দুটি স্ত্রী রয়েছে
3. পত্নী পরলোক গমন করেছে
4. বিয়ে হয়নি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 127 Question Id : 953357157978 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘ফুলশস্যার রাত্রে নিভা যখন কাছে এল, তখন সুপ্রিয় তার সঙ্গে কথা
কহিতে পারলে না।’ – এটি কোন জাতীয় বাক্য?

1. সরল
2. জটিল
3. যৌগিক
4. মিশ্র

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 128 Question Id : 953357157979 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিম্নে প্রদত্ত চারটি শব্দ-জোড়ের কোন শব্দ দুটি পরস্পরের
বিপরীতার্থক?

1. উজ্জ্বল; উচ্ছল
2. স্থির; সংযত-বাক্
3. কমলবাসিনী; নিপ্লনবাসিনী
4. সংযত-বাক্; মুখরা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Id : 953357157971 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No

Question Numbers : (121 to 128)

Question Label : Comprehension

নির্দেশ: নিম্নলিখিত গদ্যাংশটি পড়ে সংশ্লিষ্ট প্রশ্নগুলির সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বাইশ বছর বয়সে সুরপ্রিয় বিপত্নীক হয়েছিল। এখন তার ত্রিশ বছর বয়স। মা-বাপ না থাকলেও মাসি-পিসির দল বাড়িতে গিজগিজ করছে। তাঁদেরই আগ্রহে তাকে আবার দ্বিতীয়বার দার পরিগ্রহ করতে হল।

সুরপ্রিয়র দ্বিতীয়ার নাম নিভা অর্থাৎ নিভাননী অর্থাৎ ইন্দুনিভাননী। সুধা ও নিভার মধ্যে কোনো মিলই নাই। সুধা ছিল গরীবের মেয়ে, সংসারে তার তেমন আপনার কেউ ছিল না। নিভা বড়োলোকের মেয়ে, তার সবই আছে। সুধা ছিল ধীর স্থির সংযতবাক, নিভার উচ্ছল কলহাস্যে জমিদার-বাড়ি মুখর। কী ভালো লাগে আর কী ভালো লাগে না, সেকথা সুধা কোনোদিন মুখ ফুটে বলেনি। নিভার পছন্দ-অপছন্দ অত্যন্ত বেশি মাত্রায় স্পষ্ট। সুধার ছিল শ্যামবর্ণ, নিভা উজ্জ্বল সুবর্ণ-গৌরী। সুধার চোখ মুখ নাক কান ছিল প্রতিমার মতন সুন্দর, তাকে দেখলে কমলবাসিনী বলে ভ্রম হত, নিভার মুখ দেখলে এদেশের লোকের ভ্রম হবে সে নিপ্লনবাসিনী, আর জাপানিদের মনে হবে, সে ভারতবাসিনী। সুধাকে দেখলে মনে হত পর্বতসানুদেশে যেন সে ক্ষীণা পাহাড়ে নদী, অতি সন্তর্পণে ধরণীর বুকের ওপর দিয়ে ঝিরঝির করে বয়ে চলেছে। উষ্ণ বায়ু তাকে শোষণ করছে, ধরণী তাকে শোষণ করছে – কখন কোথায় তার অস্তিত্ব মুছে যাবে, তা সে যানে না, কিন্তু সে নিতাই প্রস্তুত। নিভা যেন কুলপ্লাবিনী কীর্তিনাশা, আপনার প্রাণশক্তিতে আত্মহারা।

ফুলশয্যার রাত্রে নিভা যখন কাছে এল, তখন সুরপ্রিয় তার সঙ্গে কথা কইতে পারলে না। তার মনে পড়তে লাগল, বছর দশেক আগে এইরকম ফুলের বিছানায় সুধা এসেছিল তার পাশে, তখন তার উনিশ বছর বয়স। জীবন ছিল একটা বিরাট রামধনুর ফ্রেমে আঁটা কল্পচিত্র। আজ তার ত্রিশ বছর বয়স হয়েছে, অভিজ্ঞতার অশ্রুধারায় রামধনুর অনেক রঙই মলিন হয়েছে। হঠাৎ তার চিন্তাকে চমকে দিয়ে নিভা বললে, কি গো, আমার সঙ্গে কথা কইবে না? আমাকে বুঝি পছন্দ হয়নি? আবেগে সুরপ্রিয় তাকে আলিঙ্গনে বেঁধে ফেলল।

Sub questions

Question Number : 121 Question Id : 953357157972 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিচে দেওয়া কোন নামটি সুরপ্রিয়র দ্বিতীয়া স্ত্রীর নাম নয়?

1. নিভা
2. সুধা
3. নিভাননী
4. ইন্দুনিভাননী

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 122 Question Id : 953357157973 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিভার বর্ণনায় নীচের কোন বিশেষণটি প্রযোজ্য?

1. ধীর
2. সংযত-বাক্
3. শ্যামবর্ণা
4. কাঞ্চনবর্ণা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 123 Question Id : 953357157974 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

সুধাকে কীসের সঙ্গে তুলনা করা হয়েছে?

1. নিপ্লনবাসিনী
2. উষ্ণ বায়ু
3. ক্ষীণ পাহাড়ি নদী
4. শোষিত ধরণী

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 124 Question Id : 953357157975 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিম্নলিখিত কোন বিবৃতিটি সত্য নয়?

1. সুধা স্থির; নিভা উচ্ছল
2. নিভা সংযত-বাক্; সুধা মুখরা
3. সুধা শ্যামবর্ণা; নিভা গৌরবর্ণা
4. সুধা গরিবের মেয়ে; নিভা বড়োলোকের মেয়ে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 125 Question Id : 953357157976 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘অভিজ্ঞতার অশ্রুধারায় রামধনুর অনেক রঙই মলিন হয়েছে।’ – কোন

ঘটনার অভিজ্ঞতা সুরপ্রিয়র কাছে দুঃখজনক ছিল?

1. সুধার মৃত্যু
2. নিভার মুখরা স্বভাব
3. সুধার পিতার আর্থিক অস্বচ্ছলতা
4. নিভার শ্যামবর্ণ

Options :

1. 1

2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 126 Question Id : 953357157977 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘বিপত্নীক’ বলতে এমন পুরুষ বোঝায়, যার –

1. দ্বিতীয়বার বিয়ে হয়েছে
2. দুটি স্ত্রী রয়েছে
3. পত্নী পরলোক গমন করেছে
4. বিয়ে হয়নি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 127 Question Id : 953357157978 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

‘ফুলশস্যার রাত্রে নিভা যখন কাছে এল, তখন সুপ্রিয় তার সঙ্গে কথা কইতে পারলে না।’ – এটি কোন জাতীয় বাক্য?

1. সরল
2. জটিল
3. যৌগিক
4. মিশ্র

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 128 Question Id : 953357157979 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নিম্নে প্রদত্ত চারটি শব্দ-জোড়ের কোন শব্দ দুটি পরস্পরের বিপরীতার্থক?

1. উজ্জ্বল; উচ্ছল
2. স্থির; সংযত-বাক্
3. কমলবাসিনী; নিপ্লনবাসিনী
4. সংযত-বাক্; মুখরা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Sub-Section Number :

2

Sub-Section Id :

9533579528

Question Shuffling Allowed :

Yes

Question Id : 953357157980 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension

Questions : No

Question Numbers : (129 to 135)

Question Label : Comprehension

নির্দেশ: নিম্নলিখিত গদ্যাংশটি পড়ে সংশ্লিষ্ট প্রশ্নগুলির সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

লিসবন: ১১১। ক্রিকেটের পরিভাষায় এই সংখ্যাটি পরিচিত নেলসন নামেই। কথিত আছে, ব্রিটিশ রয়্যাল নেভির ভাইস- অ্যাডমিরাল হোরাসিও যুদ্ধে একটি করে চোখ, হাত এবং পা হারিয়েছিলেন। তাই এই সংখ্যাটির সঙ্গে তাঁর সম্পর্ক রয়েছে। অবশ্য কেউ কেউ আবার বলেন, তাঁর দুটি পা-ই অক্ষত ছিল। সে যাই হোক, ক্রিকেটে ১১১ সংখ্যাটি অশুভ। তবে এই নেলসনই হয়ে উঠল ক্রিশ্চিয়ানো রোনাল্ডোর গর্বের প্রতীক। আন্তর্জাতিক ফুটবলে সর্বাধিক গোলদাতার তালিকায় ইরানের আলি দায়িকে (১০৯) অতিক্রম করলেন সি আর সেভেন। জুভেন্টাস ছেড়ে ম্যান্চেস্টার ইউনাইটেডে যোগ দিয়েই এই সাফল্য নিশ্চয়ই বাড়তি অনুপ্রেরণা জোগাবে তাঁকে। বুধবার বিশ্বকাপের বাছাই পর্বের ম্যাচে রোনাল্ডোর জোড়া লক্ষ্যভেদের সুবাদে আয়ারল্যান্ডকে হারাল পর্তুগাল। জাতীয় দলের জার্সিতে রোনাল্ডোর গোল সংখ্যা এই মুহূর্তে ১১১। চিরপ্রতিদ্বন্দ্বী লিও মেসির ঝুলিতে এখন ৭৬টি গোল। তিনি রয়েছেন অষ্টম স্থানে।

গত সপ্তাহে ক্লাব পরিবর্তন নিয়ে চর্চার কেন্দ্রবিন্দু রোনাল্ডো। জুভেন্টাস ছেড়ে যৌবনের উপবন ম্যান্চেস্টার ইউনাইটেডে প্রত্যাবর্তন ঘটে তাঁর। নতুন করে স্বপ্ন দেখতে শুরু করেন 'রেড ডেভিলস' সমর্থকরা। আর বুধবার রোনাল্ডোর পারফরমেন্স যে তাঁদের প্রত্যাশা এক ধাক্কায় অনেকটাই বাড়িয়ে দেবে, তা বলাই যায়। রোনাল্ডো নিজেও আশুত। ম্যাচ শেষে তাঁর মন্তব্য, 'দুরন্ত ম্যাচ জিতলাম। নজির গড়তে কার না ভালো লাগে। তবে, তার থেকেও বড়ো ব্যাপার, দলের প্রত্যেকে দারুণ লড়াই করেছে। আমি অনেক নজির গড়েছি, ভেঙেছি। তবে এই সাফল্য উপরের সারিতে থাকবে।'

বুধবার ঘরের মাঠে আয়ারল্যান্ডের বিরুদ্ধে শুরুতেই গোল করার সুযোগ পেয়েছিলেন রোনাল্ডো। ১৫ মিনিটে পেনাল্টি পায় পর্তুগাল। তবে স্পটকিক থেকে পর্তুগিজ মহাতারকার শটরুখে দেন আইরিশ গোল-রক্ষক গাভিন বাজুনু। তবে এই পেনাল্টি নেওয়া নিয়ে তৈরি হয় বিতর্ক। নির্দিষ্ট জায়গার সামান্য পাশে বল বসিয়েছিলেন রোনাল্ডো। এই সময় তাঁকে বাধা দেন প্রতিপক্ষ ফুটবলার ডারা ওশে। এর পরই তাঁকে চড় মারেন পর্তুগিজ মহাতারকাটি। সংগত কারণেই রেফারির কাছে আয়ারল্যান্ড ফুটবলাররা তাঁকে লাল কার্ড দেখানোর দাবি তোলেন। তবে তাঁদের এই আবেদন গ্রাহ্য হয়নি। এর পরই ৪৫ মিনিটে আয়ারল্যান্ডকে এগিয়ে দেন জন এগান (১ - ০)। দ্বিতীয়ার্ধের ৮৯ মিনিটে গঞ্জালো গুয়েদেসের ক্রস থেকে দুরন্ত হেড-এ ক্যারিয়ারের ১১০তম গোলটি সেরে ফেলেন রোনাল্ডো (১ - ১)। ভেঙে যায় আলি দায়ির রেকর্ড। এরপর সংযোজিত সময়ের ষষ্ঠ মিনিটে ফের একবার উড়ন্ত বাজপাখির মতো ঝাঁপালেন তিনি। এবার বল ভাসিয়েছিলেন জো মারিও। নিখুঁত হেড-এ জাল কাঁপাতে ভুল হয়নি রোনাল্ডোর (২ - ১)।

Sub questions

Question Number : 129 Question Id : 953357157981 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

কেরিয়ারের ১১০তম গোলটি করে রোনাল্ডো কার রেকর্ড ভাঙলেন?

1. গান্ডিন বাজুনু
2. লিও মেসি
3. হোরাসিও
4. আলি দায়ি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 130 Question Id : 953357157982 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

প্রতিবেদনটির কেন্দ্রীয় আলোচ্য বিন্দুটি কী?

1. সর্বাধিক গোল-দাতা হিসেবে রোনাল্ডোর বিশ্ব-রেকর্ড সৃষ্টি
2. জুভেন্টাস থেকে রোনাল্ডোর ম্যাঞ্জেস্টার ইউনাইটেডে প্রত্যাবর্তন
3. ১১১ সংখ্যাটি ক্রিকেট-জগতে অশুভ চিহ্নিত করার কারণ নির্দেশ
4. পর্তুগিজ মহাতারকাটির প্রতিপক্ষ ফুটবলার ডারা ওশেকে চড় মারা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 131 Question Id : 953357157983 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

গোলদাতার তালিকায় লিও মেসি যখন অষ্টম স্থানে ছিলেন, তখন তাঁর গোল-সংখ্যা কত ছিল?

1. ১১১
2. ১১০
3. ১০৯
4. ৭৬

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 132 Question Id : 953357157984 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

১১১তম গোলটি করে রোনাল্ডোর বিশ্বরেকর্ড সৃষ্টির সময় বল কে
ভাসিয়েছিলেন?

1. নেলসন
2. জো মারিও
3. ডারা ওশে
4. গঞ্জালো গুয়েদেস

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

**Question Number : 133 Question Id : 953357157985 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0**

‘প্রত্যাবর্তন’ শব্দটির সন্ধি বিচ্ছেদ করলে হবে –

1. প্রত্যা + আবর্তন
2. প্রত্য + আবর্তন
3. প্রতি + আবর্তন
4. প্রতা + আবর্তন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

**Question Number : 134 Question Id : 953357157986 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0**

‘সংযোজন’ – এর বিশেষণ রূপ কোনটি?

1. সংযোজিত
2. সংযোগ
3. সংযোজনা
4. সংযান

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

**Question Number : 135 Question Id : 953357157987 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0**

‘নজির গড়তে কার না ভালো লাগে।’ – বাক্যটিকে অন্ত্যর্থক নির্দেশক
বাক্যে রূপান্তরিত করলে হবে –

1. আহা, নজির গড়তে কার না ভালো লাগে!
2. নজির গড়তে সকলেরই ভালো লাগে।
3. নজির গড়তে কি সকলের ভালো লাগে?
4. নজির গড়া অনেকেরই অসাধ্য।

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Id : 953357157980 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes Group Comprehension Questions : No

Question Numbers : (129 to 135)

Question Label : Comprehension

নির্দেশ: নিম্নলিখিত গদ্যাংশটি পড়ে সংশ্লিষ্ট প্রশ্নগুলির সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

লিসবন: ১১১। ক্রিকেটের পরিভাষায় এই সংখ্যাটি পরিচিত নেলসন নামেই। কথিত আছে, ব্রিটিশ রয়্যাল নেভির ভাইস-অ্যাডমিরাল হোরাসিও যুদ্ধে একটি করে চোখ, হাত এবং পা হারিয়েছিলেন। তাই এই সংখ্যাটির সঙ্গে তাঁর সম্পর্ক রয়েছে। অবশ্য কেউ কেউ আবার বলেন, তাঁর দুটি পা-ই অক্ষত ছিল। সে যাই হোক, ক্রিকেটে ১১১ সংখ্যাটি অশুভ। তবে এই নেলসনই হয়ে উঠল ক্রিস্টিয়ানো রোনাল্ডোর গর্বের প্রতীক। আন্তর্জাতিক ফুটবলে সর্বাধিক গোলদাতার তালিকায় ইরানের আলি দায়িকে (১০৯) অতিক্রম করলেন সি আর সেনেন। জুভেন্টাস ছেড়ে ম্যাঞ্চেস্টার ইউনাইটেডে যোগ দিয়েই এই সাফল্য নিশ্চয়ই বাড়তি অনুপ্রেরণা জোগাবে তাঁকে। বুধবার বিশ্বকাপের বাছাই পর্বের ম্যাচে রোনাল্ডোর জোড়া লক্ষ্যভেদের সুবাদে আয়ারল্যান্ডকে হারাল পর্তুগাল। জাতীয় দলের জার্সিতে রোনাল্ডোর গোল সংখ্যা এই মুহূর্তে ১১১। চিরপ্রতিদ্বন্দ্বী লিও মেসির ঝুলিতে এখন ৭৬টি গোল। তিনি রয়েছেন অষ্টম স্থানে।

গত সপ্তাহে ক্লাব পরিবর্তন নিয়ে চর্চার কেন্দ্রবিন্দু রোনাল্ডো। জুভেন্টাস ছেড়ে যৌবনের উপনয়ন ম্যাঞ্চেস্টার ইউনাইটেডে প্রত্যাবর্তন ঘটে তাঁর। নতুন করে স্বপ্ন দেখতে শুরু করেন 'রেড ডেভিলস' সমর্থকরা। আর বুধবার রোনাল্ডোর পারফরমেন্স যে তাঁদের প্রত্যাশা এক ধাক্কায় অনেকটাই বাড়িয়ে দেবে, তা বলাই যায়। রোনাল্ডো নিজেও আশুত। ম্যাচ শেষে তাঁর মন্তব্য, 'দুরন্ত ম্যাচ জিতলাম। নজির গড়তে কার না ভালো লাগে। তবে, তার থেকেও বড়ো ব্যাপার, দলের প্রত্যেক দারুণ লড়াই করেছে। আমি অনেক নজির গড়েছি, ভেঙেওছি। তবে এই সাফল্য উপরের সারিতে থাকবে।'

বুধবার ঘরের মাঠে আয়ারল্যান্ডের বিরুদ্ধে শুরুতেই গোল করার সুযোগ পেয়েছিলেন রোনাল্ডো। ১৫ মিনিটে পেনাল্টি পায় পর্তুগাল। তবে স্পটকিক্‌থেকে পর্তুগিজ মহাতারকার শটরুখে দেন আইরিশ গোল-রক্ষক গাভিন বাজুনু। তবে এই পেনাল্টি নেওয়া নিয়ে তৈরি হয় বিতর্ক। নির্দিষ্ট জায়গার সামান্য পাশে বল বসিয়েছিলেন রোনাল্ডো। এই সময় তাঁকে বাধা দেন প্রতিপক্ষ ফুটবলার ডারা ওশে। এর পরই তাঁকে চড় মারেন পর্তুগিজ মহাতারকাটি। সংগত কারণেই রেফারির কাছে আয়ারল্যান্ড ফুটবলাররা তাঁকে লাল কার্ড দেখানোর দাবি তোলেন। তবে তাঁদের এই আবেদন গ্রাহ্য হয়নি। এর পরই ৪৫ মিনিটে আয়ারল্যান্ডকে এগিয়ে দেন জন এগান (১ - ০)। দ্বিতীয়ার্ধের ৮৯ মিনিটে গঞ্জালো গুয়েদেসের ট্রস থেকে দুরন্ত হেড-এ ক্যারিয়ারের ১১০তম গোলটি সেরে ফেলেন রোনাল্ডো (১ - ১)। ভেঙে যায় আলি দায়ির রেকর্ড। এরপর সংযোজিত সময়ের ষষ্ঠ মিনিটে ফের একবার উড়ন্ত বাজপাখির মতো ঝাঁপালেন তিনি। এবার বল ভাসিয়েছিলেন জো মারিও। নিখুঁত হেড-এ জাল কাঁপাতে তুল হয়নি রোনাল্ডোর (২ - ১)।

Sub questions

Question Number : 129 Question Id : 953357157981 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

কেরিয়ারের ১১০তম গোলটি করে রোনাল্ডো কার রেকর্ড ভাঙলেন?

1. গাভিন বাজুনু
2. লিও মেসি
3. হোরাসিও
4. আলি দায়ি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 130 Question Id : 953357157982 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

প্রতিবেদনটির কেন্দ্রীয় আলোচ্য বিন্দুটি কী?

1. সর্বাধিক গোল-দাতা হিসেবে রোনাল্ডোর বিশ্ব-রেকর্ড সৃষ্টি
2. জুভেন্টাস থেকে রোনাল্ডোর ম্যাঞ্জেস্টার ইউনাইটেডে প্রত্যাবর্তন
3. ১১১ সংখ্যাটি ক্রিকেট-জগতে অশুভ চিহ্নিত করার কারণ নির্দেশ
4. পর্তুগিজ মহাতারকাটির প্রতিপক্ষ ফুটবলার ডারা ওশেকে চড় মারা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 131 Question Id : 953357157983 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

গোলদাতার তালিকায় লিও মেসি যখন অষ্টম স্থানে ছিলেন, তখন তাঁর গোল-সংখ্যা কত ছিল?

1. ১১১
2. ১১০
3. ১০৯
4. ৭৬

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 132 Question Id : 953357157984 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

১১১তম গোলটি করে রোনাল্ডোর বিশ্বরেকর্ড সৃষ্টির সময় বল কে
ভাসিয়েছিলেন?

1. নেলসন
2. জো মারিও
3. ডারা ওশে
4. গঞ্জালো গুয়েদেস

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

**Question Number : 133 Question Id : 953357157985 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0**

‘প্রত্যাবর্তন’ শব্দটির সন্ধি বিচ্ছেদ করলে হবে –

1. প্রত্যা + আবর্তন
2. প্রত্য + আবর্তন
3. প্রতি + আবর্তন
4. প্রতা + আবর্তন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

**Question Number : 134 Question Id : 953357157986 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0**

‘সংযোজন’ – এর বিশেষণ রূপ কোনটি?

1. সংযোজিত
2. সংযোগ
3. সংযোজনা
4. সংযান

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

**Question Number : 135 Question Id : 953357157987 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0**

‘নজির গড়তে কার না ভালো লাগে।’ – বাক্যটিকে অন্ত্যর্থক নির্দেশক
বাক্যে রূপান্তরিত করলে হবে –

1. আহা, নজির গড়তে কার না ভালো লাগে!
2. নজির গড়তে সকলেরই ভালো লাগে।
3. নজির গড়তে কি সকলের ভালো লাগে?
4. নজির গড়া অনেকেরই অসাধ্য।

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Sub-Section Number : 3
Sub-Section Id : 9533579529
Question Shuffling Allowed : Yes

Question Number : 136 Question Id : 953357157988 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

যখন শ্রেণির শিশুরা কোনো কার্যক্রমে ব্যস্ত থাকে, তখন তাদের সাথে শিক্ষিকার ভাবের আদান-প্রদান –

1. ভাষার বিকাশে এবং বিষয়ের সাথে সংযোগ স্থাপনে সহায়ক হয়
2. তাদের খেলার সময় ভাষা শিখন পরিশ্রমসাধ্য হয়ে ওঠে
3. একটি প্রামাণ্য জ্ঞানের উৎস প্রদান করে
4. ভাষা নিয়ে খেলতে খেলতে শিশুদের ঘরের ভাষা শেখায় সাহায্য করে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 136 Question Id : 953357157988 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

যখন শ্রেণির শিশুরা কোনো কার্যক্রমে ব্যস্ত থাকে, তখন তাদের সাথে শিক্ষিকার ভাবের আদান-প্রদান –

1. ভাষার বিকাশে এবং বিষয়ের সাথে সংযোগ স্থাপনে সহায়ক হয়
2. তাদের খেলার সময় ভাষা শিখন পরিশ্রমসাধ্য হয়ে ওঠে
3. একটি প্রামাণ্য জ্ঞানের উৎস প্রদান করে
4. ভাষা নিয়ে খেলতে খেলতে শিশুদের ঘরের ভাষা শেখায় সাহায্য করে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 137 Question Id : 953357157989 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

যদি শিশুরা তাদের চারপাশে দুটি ভাষায় কথা বলতে শোনে, তাহলে দুটি ভাষার সহজলভ্যতা –

1. শিশুদের অসুবিধায় ফেলবে
2. শিশুদের সুযোগ করে দেবে
3. কোনো পার্থক্য হবে না
4. একটির সাথে অপরটির আদান-প্রদান সহজ হবে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 137 Question Id : 953357157989 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

যদি শিশুরা তাদের চারপাশে দুটি ভাষায় কথা বলতে শোনে, তাহলে দুটি ভাষার সহজলভ্যতা –

1. শিশুদের অসুবিধায় ফেলবে
2. শিশুদের সুযোগ করে দেবে
3. কোনো পার্থক্য হবে না
4. একটির সাথে অপরটির আদান-প্রদান সহজ হবে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 138 Question Id : 953357157990 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

শিশুদের ভাষা বিকাশের ক্ষেত্রে সর্বাপেক্ষা গুরুত্বপূর্ণ উদ্দেশ্য হল –

1. সেই ভাষার উন্মোচন (exposure)
2. সেই ভাষার বারবার অনুশীলন ও অভ্যাস
3. ভুল সংশোধন করা
4. বয়স্কদের অনুকরণ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 138 Question Id : 953357157990 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

শিশুদের ভাষা বিকাশের ক্ষেত্রে সর্বাপেক্ষা গুরুত্বপূর্ণ উদ্দেশ্য হল -

1. সেই ভাষার উন্মোচন (exposure)
2. সেই ভাষার বারবার অনুশীলন ও অভ্যাস
3. ভুল সংশোধন করা
4. বয়স্কদের অনুকরণ

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 139 Question Id : 953357157991 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

লেখা শেখার সময় আঁকিবুকি কাটা একটি গুরুত্বপূর্ণ পর্যায়। কারণ শিশুরা চেষ্টা করে -

1. পেন বা পেঙ্গিল প্রথম ধরতে শিখেই বর্ণ বা শব্দ তৈরি করার
2. তাদের দেওয়া চিহ্নগুলির অর্থ খোঁজার
3. পঠন, লিখন এবং বৈজ্ঞানিক ধারণায় কিছু সময় কাটানোর
4. বয়স্কদের অনুকরণ করার

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 139 Question Id : 953357157991 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

লেখা শেখার সময় আঁকিবুকি কাটা একটি গুরুত্বপূর্ণ পর্যায়। কারণ শিশুরা চেষ্টা করে -

1. পেন বা পেঙ্গিল প্রথম ধরতে শিখেই বর্ণ বা শব্দ তৈরি করার
2. তাদের দেওয়া চিহ্নগুলির অর্থ খোঁজার
3. পঠন, লিখন এবং বৈজ্ঞানিক ধারণায় কিছু সময় কাটানোর
4. বয়স্কদের অনুকরণ করার

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 140 Question Id : 953357157992 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

নিম্নে প্রদত্ত বিবৃতিগুলির মধ্যে কোনটি ঠিক?

1. হস্তাক্ষর এবং লিখন একই
2. লিখন ধারণার বহিঃপ্রকাশ
3. হস্তাক্ষর হল কাগজের উপর কিছু শব্দ লেখা
4. লিখন একটি সৃষ্টি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 140 Question Id : 953357157992 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

নিম্নে প্রদত্ত বিবৃতিগুলির মধ্যে কোনটি ঠিক?

1. হস্তাক্ষর এবং লিখন একই
2. লিখন ধারণার বহিঃপ্রকাশ
3. হস্তাক্ষর হল কাগজের উপর কিছু শব্দ লেখা
4. লিখন একটি সৃষ্টি

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 141 Question Id : 953357157993 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

হাত ও চোখের মেলবন্ধন তৈরি কোন দক্ষতার বিকাশে সাহায্য করে?

1. শ্রবণ
2. বাচন
3. হস্তাক্ষর
4. পঠন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 141 Question Id : 953357157993 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

হাত ও চোখের মেলবন্ধন তৈরি কোন দক্ষতার বিকাশে সাহায্য করে?

1. শ্রবণ
2. বাচন
3. হস্তাক্ষর
4. পঠন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 142 Question Id : 953357157994 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বিদ্যালয়ের প্রাথমিক স্তরের শিক্ষার্থীদের তাদের ঘরের ভাষায় শেখানো উচিত, কারণ –

1. এটি তাদের শিক্ষণ-শিখন প্রকল্পে অংশ গ্রহণের সহায়ক
2. বিদ্যালয়ে ভাষা শেখার জন্য এটি কম গুরুত্বপূর্ণ
3. এটি বিদ্যালয়ের ভাষায় নতুন জ্ঞান সংযোজন করে
4. এটি শ্রেণির নীরবতা বজায় রাখতে সাহায্য করে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 142 Question Id : 953357157994 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বিদ্যালয়ের প্রাথমিক স্তরের শিক্ষার্থীদের তাদের ঘরের ভাষায় শেখানো উচিত, কারণ –

1. এটি তাদের শিক্ষণ-শিখন প্রকল্পে অংশ গ্রহণের সহায়ক
2. বিদ্যালয়ে ভাষা শেখার জন্য এটি কম গুরুত্বপূর্ণ
3. এটি বিদ্যালয়ের ভাষায় নতুন জ্ঞান সংযোজন করে
4. এটি শ্রেণির নীরবতা বজায় রাখতে সাহায্য করে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 143 Question Id : 953357157995 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বিদ্যালয়ের শুরুতে শিক্ষার্থীর গৃহের ভাষা ব্যবহার –

1. শিক্ষকদের পরিশ্রম বাড়িয়ে দেয়
2. সকলের জন্যই অধিকতর স্বাভাবিক এবং ক্লাস্তিকর
3. উন্নত শিখন বিষয়ের দিকে চালিত করে
4. গৃহ থেকে বিদ্যালয়ের প্রতি যাত্রাকে মসৃণ করে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 143 Question Id : 953357157995 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বিদ্যালয়ের শুরুতে শিক্ষার্থীর গৃহের ভাষা ব্যবহার –

1. শিক্ষকদের পরিশ্রম বাড়িয়ে দেয়
2. সকলের জন্যই অধিকতর স্বাভাবিক এবং ক্লাস্তিকর
3. উন্নত শিখন বিষয়ের দিকে চালিত করে
4. গৃহ থেকে বিদ্যালয়ের প্রতি যাত্রাকে মসৃণ করে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 144 Question Id : 953357157996 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

সামগ্রিক মূল্যায়নের মুখ্য উদ্দেশ্য কী?

1. পারদর্শিতার উন্নয়ন
2. অধ্যয়নগত কোনো বিষয়ের প্রথমে শিক্ষার্থীদের বোধের উপাত্ত সংগ্রহ করা
3. শিক্ষণ এবং শিক্ষণের উন্নতি সাধনে শিক্ষার্থীর জ্ঞানের আপাত অবস্থার মূল্যায়ন
4. অর্জিত বিদ্যার পরিমাপ বা পুঙ্খানুপুঙ্খ বিচার এবং গুণগত মান নির্ণয়

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 144 Question Id : 953357157996 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

সামগ্রিক মূল্যায়নের মুখ্য উদ্দেশ্য কী?

1. পারদর্শিতার উন্নয়ন
2. অধ্যয়নগত কোনো বিষয়ের প্রথমে শিক্ষার্থীদের বোধের উপাত্ত সংগ্রহ করা
3. শিক্ষণ এবং শিক্ষণের উন্নতি সাধনে শিক্ষার্থীর জ্ঞানের আপাত অবস্থার মূল্যায়ন
4. অর্জিত বিদ্যার পরিমাপ বা পুঙ্খানুপুঙ্খ বিচার এবং গুণগত মান নির্ণয়

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 145 Question Id : 953357157997 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বিভিন্ন পরিস্থিতিতে ভাষার সক্রিয় এবং সঠিক ব্যবহারের জন্য আমাদের কী প্রয়োজন?

1. ব্যাকরণের নিয়মাবলি জানা
2. প্রতিটি ব্যাকরণ-ভিত্তিক বিষয়ের সংজ্ঞা জানা
3. ব্যাকরণে সুসংহত মনোযোগ দেওয়া
4. বিষয়-ভিত্তিক ব্যাকরণ ব্যবহারের উপর আলোকপাত করা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 145 Question Id : 953357157997 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

বিভিন্ন পরিস্থিতিতে ভাষার সক্রিয় এবং সঠিক ব্যবহারের জন্য আমাদের কী প্রয়োজন?

1. ব্যাকরণের নিয়মাবলি জানা
2. প্রতিটি ব্যাকরণ-ভিত্তিক বিষয়ের সংজ্ঞা জানা
3. ব্যাকরণে সুসংহত মনোযোগ দেওয়া
4. বিষয়-ভিত্তিক ব্যাকরণ ব্যবহারের উপর আলোকপাত করা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 146 Question Id : 953357157998 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

একটি ভাষা শিক্ষার ক্লাস সম্পর্কে নিম্নে প্রদত্ত কোন বিবৃতিটি সত্য নয়?

1. একটি কোলাহলমুখর শ্রেণি বলতে বোঝায় শ্রেণিটিতে শিক্ষার্থীরা শিক্ষণে মনোযোগী
2. একটি শৃঙ্খলাবদ্ধ শ্রেণি হল যেখানে শিক্ষার্থীরা শান্ত ভাবে বসে থাকে এবং শিক্ষক ভালোভাবে পড়ান
3. চিন্তা করা, একসাথে কাজ করা, ভাগাভাগি করে চলা – এগুলি হল সম্পূর্ণ ক্লাসকে একটি কার্যে ব্যস্ত রাখা
4. শিক্ষক শিক্ষার্থীদের গল্পের চরিত্রগুলিতে অভিনয়ের জন্য প্রস্তুত করেন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 146 Question Id : 953357157998 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

একটি ভাষা শিক্ষার ক্লাস সম্পর্কে নিম্নে প্রদত্ত কোন বিবৃতিটি সত্য নয়?

1. একটি কোলাহলমুখর শ্রেণি বলতে বোঝায় শ্রেণিটিতে শিক্ষার্থীরা শিক্ষণে মনোযোগী
2. একটি শৃঙ্খলাবদ্ধ শ্রেণি হল যেখানে শিক্ষার্থীরা শান্ত ভাবে বসে থাকে এবং শিক্ষক ভালোভাবে পড়ান
3. চিন্তা করা, একসাথে কাজ করা, ভাগাভাগি করে চলা – এগুলি হল সম্পূর্ণ ক্লাসকে একটি কার্যে ব্যস্ত রাখা
4. শিক্ষক শিক্ষার্থীদের গল্পের চরিত্রগুলিতে অভিনয়ের জন্য প্রস্তুত করেন

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 147 Question Id : 953357157999 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

ব্যাকরণমূলক কার্য –

1. বিষয়মুখী হওয়া উচিত
2. জীবনমুখী হওয়া উচিত
3. সম্পূর্ণভাবে ভাষার গঠনের উপর আলোকপাত করা উচিত
4. স্মরণশক্তির উপর আলোকপাত করা উচিত

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 147 Question Id : 953357157999 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

ব্যাকরণমূলক কার্য –

1. বিষয়মুখী হওয়া উচিত
2. জীবনমুখী হওয়া উচিত
3. সম্পূর্ণভাবে ভাষার গঠনের উপর আলোকপাত করা উচিত
4. স্মরণশক্তির উপর আলোকপাত করা উচিত

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 148 Question Id : 953357158000 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

নিম্নে প্রদত্ত কোন বিবৃতিটি নোয়াম চমস্কির দ্বারা প্রস্তাবিত?

1. একটি শিশু যখন জন্মায়, তখন ভাষার মৌলিক দক্ষতা থাকে না
2. শিশু ভাষা অর্জন করে বিভিন্নভাবে এবং বিভিন্ন মাত্রায় যা তাদের জন্মগত সংস্কারের ওপর নির্ভরশীল
3. ভাষা অর্জনের জন্য মানুষের জন্মগত যোগ্যতা থাকে
4. ইতিবাচক ভাবনার উৎস হিসাবে শিশুরা ভাষা শেখে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 148 Question Id : 953357158000 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

নিম্নে প্রদত্ত কোন বিবৃতিটি নোয়াম চমস্কির দ্বারা প্রস্তাবিত?

1. একটি শিশু যখন জন্মায়, তখন ভাষার মৌলিক দক্ষতা থাকে না
2. শিশু ভাষা অর্জন করে বিভিন্নভাবে এবং বিভিন্ন মাত্রায় যা তাদের জন্মগত সংস্কারের ওপর নির্ভরশীল
3. ভাষা অর্জনের জন্য মানুষের জন্মগত যোগ্যতা থাকে
4. ইতিবাচক ভাবনার উৎস হিসাবে শিশুরা ভাষা শেখে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 149 Question Id : 953357158001 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

আরোহী পদ্ধতি বলতে বোঝায় –

1. ভারি বিষয় থেকে হালকা বিষয়ে
2. কঠিন থেকে স্বতন্ত্রে
3. জানা থেকে অজানায়
4. বিমূর্ত থেকে মূর্তে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 149 Question Id : 953357158001 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

আরোহী পদ্ধতি বলতে বোঝায় –

1. ভারি বিষয় থেকে হালকা বিষয়ে
2. কঠিন থেকে স্বতন্ত্রে
3. জানা থেকে অজানায়
4. বিমূর্ত থেকে মূর্তে

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 150 Question Id : 953357158002 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাপেক্ষা সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

একজন শিক্ষক ছাত্রদের একটি বালির ট্রে-তে আঙুলের সাহায্যে বর্ণমালার বর্ণগুলি লিখতে বললেন। এই প্রক্রিয়ার উদ্দেশ্য হল --

1. শ্রেণিতে খেলাধুলার পরিবেশ সৃষ্টি করা
2. তাদের স্বচ্ছ এবং নোংরা হাতের পার্থক্য বোঝানো
3. তাদের সূক্ষ্ম চালন দক্ষতার শক্তি বৃদ্ধি করা
4. গৃহ-কাতরতা থেকে তাদের মনোযোগ ভিন্নমুখী করা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4

Question Number : 150 Question Id : 953357158002 Question Type : MCQ Option Shuffling : No Is Question Mandatory : No Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

নির্দেশ: নিম্নলিখিত প্রশ্নটির সর্বাধিক সঠিক উত্তর নির্বাচন করুন।

একজন শিক্ষক ছাত্রদের একটি বালির ট্রে-তে আঙুলের সাহায্যে বর্ণমালার বর্ণগুলি লিখতে বললেন। এই প্রক্রিয়ার উদ্দেশ্য হল --

1. শ্রেণিতে খেলাধুলার পরিবেশ সৃষ্টি করা
2. তাদের স্বচ্ছ এবং নোংরা হাতের পার্থক্য বোঝানো
3. তাদের সূক্ষ্ম চালন দক্ষতার শক্তি বৃদ্ধি করা
4. গৃহ-কাতরতা থেকে তাদের মনোযোগ ভিন্নমুখী করা

Options :

1. 1
2. 2
3. 3
4. 4